

Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2015

Maig de 2017

Sumari

1.	Introducció	4
2.	Objectius	4
3.	Metodologia	5
3.1.	Univers i marc mostral.....	5
3.2.	Mostra	5
3.3.	Qüestionari i treball de camp	6
3.4.	Anàlisi.....	8
4.	Resultats per a Catalunya	10
4.1.	Extensió del consum de drogues.....	10
4.2.	Mitjana d'edat d'inici del consum	15
4.3.	Diferències en el consum de drogues per sexes	16
4.4.	Diferències en el consum de drogues per grups d'edat	18
4.5.	Diferències en el consum de drogues per sexes i grups d'edat	21
4.6.	Consum de substàncies	24
4.6.1.	Tabac	24
4.6.2.	Alcohol	26
4.6.3.	Cànnabis	31
4.6.4.	Cocaïna.....	33
4.6.5.	Èxtasi i drogues de síntesi.....	35
4.6.6.	Amfetamines/ <i>speed</i>	37
4.6.7.	Hipnosedants (tranquil·litzants i somnífers)	38
4.6.8.	Al·lucinògens.....	42
4.6.9.	Heroïna i inhalants.....	43
4.6.10.	Noves substàncies psicoactives (drogues emergents)	46
4.7.	Injecció de drogues il·legals	47
4.8.	Policonsum de drogues	47

4.9.	Risc percebut davant de diferents conductes de consum	50
4.10.	Disponibilitat percebuda de diverses drogues.....	52
4.11.	Visibilitat d'alguns fenòmens relacionats amb el consum i l'oferta de drogues.....	53
4.12.	Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals	54
5.	Conclusions.....	55

1. Introducció

El Programa d'enquestes domiciliàries sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) és un programa biennal d'enquestes domiciliàries sobre consum de drogues, promogut per la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues (DGPNSD) en col·laboració amb les comunitats autònomes, que es va iniciar l'any 1995, i que actualment té resultats d'onze enquestes (dels anys 1995, 1997, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013 i 2015). Es disposa, així, d'una sèrie temporal cada vegada més dilatada que permet analitzar l'evolució de les prevalences de consum d'alcohol, tabac, hipnosedants i drogues de comerç il·legal, i també les pautes de consum dominants, els perfils dels consumidors, les percepcions socials davant del problema i les mesures que la població considera més efectives per resoldre'l.

D'altra banda, el qüestionari i la metodologia són bastant similars als utilitzats en altres països de la Unió Europea i als Estats Units, la qual cosa permet fer comparacions a escala internacional.

En aquest informe es descriuen els objectius, la metodologia i els principals resultats de les enquestes fetes fins a l'any 2015.

2. Objectius

L'objectiu general d'aquestes enquestes és obtenir informació útil per dissenyar i avaluar les polítiques dirigides a prevenir el consum i els problemes associats al consum de drogues.

Els objectius concrets van ser els següents:

- a) Conèixer la prevalença de consum de les diverses substàncies psicoactives.
- b) Conèixer les característiques socials i demogràfiques més importants dels consumidors.
- c) Conèixer alguns hàbits de consum rellevants.
- d) Conèixer la disponibilitat percebuda de diverses drogues per part de la població i el risc percebut davant de diverses conductes de consum.
- e) Conèixer la visibilitat dels problemes relacionats amb les drogues al lloc on viuen els enquestats.
- f) Conèixer l'opinió de la població sobre la importància dels problemes relacionats amb les drogues i les mesures per reduir-los.

3. Metodologia

En els qüestionaris de les enquestes dels anys 2007 i 2009 es van introduir algunes modificacions a fi de convergir amb el qüestionari estàndard proposat per l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (EMCDDA. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

En totes les enquestes a partir de 1999 s'han mantingut les modificacions metodològiques introduïdes l'any 1997 (mostratge per agrupaments en tres etapes sense substitució, on els entrevistats mateixos han de respondre totes les preguntes relacionades amb el consum de drogues), la qual cosa facilita la comparació directa entre les enquestes i elimina el possible impacte de les variacions metodològiques sobre els resultats.

En qualsevol cas, per a l'enquesta de 1995 es manté la comparabilitat dels indicadors essencials, com ara les prevalences de consum, la percepció del risc o la disponibilitat percebuda.

3.1. Univers i marc mostral

L'univers o la població de referència va ser la població resident a Espanya de 15 a 64 anys, inclusivament. La base o el marc mostral utilitzat per seleccionar la mostra només va incloure la població resident en llars familiars, i va quedar fora d'aquest marc la població que residia en institucions (casernes, convents, presons, residències d'estudiants o de gent gran, etc.), la població que vivia en establiments col·lectius (hotels, pensions, etc.) i la població sense sostre.

3.2. Mostra

A l'Estat espanyol, l'any 2015, la mostra va ser de 22.541 persones.

A Catalunya la mostra corresponent a l'any 2015 va ser de 2.041 persones.

La distribució de la mostra per comunitats autònomes no va ser proporcional a la seva població en totes les enquestes fetes, per tal de sobrerrepresentar les comunitats més petites.

La distribució per edats tampoc no va ser proporcional i en la mostra es va sobrerrepresentar la població jove (15-39 anys), per tal de fer possible una anàlisi més detallada d'aquest grup d'edat, que és el més exposat al consum de les drogues considerades.

Es va fer un mostratge per agrupaments en tres etapes sense substitució.

En la primera etapa, es van seleccionar seccions censals (2.277) corresponents a un cert nombre de municipis (948), d'una manera aleatòria, amb probabilitat proporcional a la dimensió de la secció.

En la segona etapa, es van seleccionar llars seguint un procediment aleatori sistemàtic. Aquesta operació la van dur a terme els treballadors de camp mateixos. Per fer-ho, van utilitzar com a instruments el full de ruta i la guia de carrers de la secció censal. Es va considerar que una llar estava habitada i era habitatge habitual quan alguna persona de 15 a 64 anys hi havia viscut almenys vuit dels dotze mesos anteriors, o pensava viure-hi almenys durant vuit mesos. No es van considerar llars les residències col·lectives (casernes, convents, residències d'estudiants o de gent gran, hotels, etc.), les segones residències que no eren habitatges habituals, les oficines, les empreses i les llars deshabitades (confirmat per una tercera persona).

Finalment, en la tercera etapa es va seleccionar un individu dins de cada llar, utilitzant taules de nombres aleatoris *ad hoc* que permetien augmentar la probabilitat dels joves de 15 a 39 anys de ser seleccionats.

No es van admetre substitucions ni de llars ni d'individus. Per cobrir les entrevistes irrealitzables –negatives a obrir la porta, absència prolongada de la llar, negativa de les persones seleccionades, etc.–, la mostra es va sobredimensionar inicialment.

3.3. Qüestionari i treball de camp

Com s'ha esmentat, els anys 2007 i 2009 es van introduir algunes modificacions en els qüestionaris orientades sobretot a convergir amb el model proposat per l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies. En el període 1997-2003 es va utilitzar el mateix qüestionari estàndard; l'any 1995, un qüestionari bastant diferent, i el 2005, un qüestionari gairebé idèntic al del període 1997-2003. En el qüestionari de l'any 2011 també es van introduir modificacions: es va afegir un mòdul sobre noves substàncies psicoactives (drogues emergents) i un altre mòdul en relació amb la informació rebuda sobre drogues. En el qüestionari de l'any 2013 es va mantenir el mòdul sobre noves substàncies psicoactives (drogues emergents) i sobre la informació rebuda sobre drogues, i es va afegir un mòdul per avaluar la situació del consum de drogues en l'àmbit laboral i un altre sobre el consum problemàtic de cànnabis mesurat a través de l'escala CAST (Cannabis Abuse Screening Test). A més, es van introduir les deu preguntes del qüestionari AUDIT (Alcohol Use

Disorders Identification Test). L'AUDIT és un instrument dissenyat per l'Organització Mundial de la Salut amb la intenció de detectar consums d'alcohol perjudicials o de risc, així com una possible dependència d'aquesta droga. L'any 2015 no es va utilitzar el qüestionari AUDIT ni els mòduls per conèixer la informació rebuda sobre drogues, ni per a l'avaluació de la situació del consum de drogues en l'àmbit laboral, però es van mantenir les preguntes de l'escala CAST i es va afegir un mòdul per tal d'avaluar el consum problemàtic d'hipnosedants basant-se en criteris diagnòstics del DSM-V. També es van mantenir les preguntes sobre noves substàncies psicoactives (drogues emergents).

A partir de 1997, les preguntes sobre consum de drogues han figurat en un quadern a part i la persona enquestada les ha hagut de respondre amb paper i llapis. Per garantir la confidencialitat durant aquest procés, els treballadors de camp havien de mantenir-se allunyats de les persones enquestades i, un cop finalitzada l'enquesta, havien d'introduir el quadern en un sobre en presència dels enquestats amb la resta del qüestionari. Tanmateix, la informació de les persones que van rebutjar emplenar aquest quadern o que tenien problemes per emplenar-lo (cecs, discapacitats per escriure, analfabets, etc.) es va obtenir mitjançant una entrevista cara a cara.

El qüestionari incloïa preguntes de classificació, sociodemogràfiques, de salut, de percepció de risc, de disponibilitat percebuda, de visibilitat del fenomen, i d'opinions i respostes davant del problema de les drogues. Cap de les preguntes del quadern no tenia filtres i, pel que fa al consum de drogues, no hi havia l'opció «No ho sap / No contesta» (amb la intenció de forçar la resposta de la persona entrevistada). La secció sobre consum d'alcohol va incloure, entre d'altres, preguntes sobre el nombre de dies de consum i de borratxeres en els últims dotze mesos i en els darrers trenta dies. En referir-se als trenta dies, preguntava la freqüència de consum de cada un dels tipus de begudes alcohòliques (vi/cava/xampany, cervesa/sidra, aperitius/vermut/xerès, combinats/cubates, licors de fruites, licors forts, calimotxo i sangria) diferenciant els dies feiners i els caps de setmana durant el període esmentat. També es va avaluar el consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking* (consum de cinc begudes alcohòliques o més en homes i de quatre o més en dones en la mateixa ocasió -s'entén per *ocasió* quan es prenen d'una manera seguida o en un termini d'un parell d'hores-). A més, també es va preguntar sobre si s'havia fet *botellón* durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies.

En aquesta enquesta, les preguntes sobre el consum de tranquil·litzants o sedants (medicaments per calmar els nervis o l'ansietat) i de somnífers (medicaments per dormir) es van agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants». Les preguntes sobre els hipnosedants es van referir al consum en general (sense diferenciar si va ser amb recepta mèdica o sense) i es va preguntar si s'havien consumit alguna vegada a la vida, durant els darrers dotze mesos, durant els darrers trenta dies i diàriament durant l'últim mes previs a l'enquesta. Pel que fa als hipnosedants sense recepta, se'n va explorar el consum alguna

vegada a la vida, en els últims dotze mesos i durant els trenta dies previs a l'enquesta. Finalment, les preguntes sobre la resta de substàncies psicoactives considerades es van referir al consum alguna vegada a la vida, al consum en els últims dotze mesos i al consum en els últims trenta dies. En totes les substàncies es va preguntar sobre l'edat d'inici del consum.

Segons el protocol de treball de camp, abans de classificar una llar o una persona com a absent i passar a seleccionar-ne una altra, els treballadors de camp havien de fer almenys tres visites a la llar inicialment seleccionada en horaris i dies diferents.

En l'enquesta de 2015, el treball de camp es va dur a terme des de l'1 fins al 18 de desembre de l'any 2015, i des del 7 de febrer fins al 29 d'abril de 2016. No es van fer entrevistes el mes de gener, per evitar la influència de Nadal en les preguntes sobre consum de drogues durant els últims trenta dies.

3.4. Anàlisi

La distribució no proporcional de la mostra per edat i comunitat autònoma no permet agregar directament els resultats, per la qual cosa va ser necessari ponderar-los. A fi de retornar la proporcionalitat a la mostra, els resultats d'aquesta enquesta es van ponderar per comunitat autònoma (dinou grups), grandària del municipi (set grups), edat (set grups) i sexe (dos grups). La ponderació per comunitat autònoma i edat es justifica per la desproporció de la mostra segons aquestes variables derivada del disseny mostral, i la ponderació per sexe es va dur a terme per equilibrar la possible desproporció de la mostra derivada de la probabilitat més alta d'absència de la llar dels homes.

L'anàlisi que es presenta a continuació s'ha basat principalment en el càlcul de la prevalença de consum de les diverses substàncies psicoactives utilitzant diversos períodes de referència: vida de la persona entrevistada, dotze mesos previs a l'enquesta, trenta dies previs a l'enquesta i, pel que fa al tabac, a l'alcohol, als hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), al cànnabis, a la cocaïna en pols i a la cocaïna en forma de base o *crack*, cada dia en els trenta dies previs a l'enquesta.

En el cas de les begudes alcohòliques es va fer una anàlisi més complexa, i es van estimar, per exemple, indicadors de prevalença de consum el cap de setmana i els dies laborables durant els darrers trenta dies, indicadors de consum problemàtic o intensiu (prevalença de borratxeres en els últims dotze mesos i en els darrers trenta dies, prevalença d'homes que havien consumit en la mateixa ocasió cinc begudes alcohòliques o més i de dones que n'havien consumit quatre o més durant els últims trenta dies (s'entén per *consumir en la*

mateixa ocasió prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores (consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking*), o de consumidors de risc.

Cal destacar que la mostra està dissenyada per obtenir resultats amb una precisió acceptable, ja que s'estimen prevalences del consum de drogues per al conjunt de l'Estat espanyol. Si s'obtenen resultats per comunitat autònoma, els intervals de confiança de les drogues menys consumides a les comunitats amb menys població poden ser massa amplis, la qual cosa significa que aquestes estimacions poden estar molt afectades per l'atzar i, en representar-se les sèries temporals, es poden generar dents de serra i línies de tendència enganyoses. Malgrat això, la mostra utilitzada permet obtenir resultats amb una precisió acceptable per a la prevalença de consum d'alcohol, tabac, cànnabis, hipnosedants i cocaïna per comunitat autònoma, però segueix sense permetre obtenir estimacions fiables per a drogues amb prevalences de consum més baixes. No obstant això, com que a Catalunya algunes de les substàncies psicoactives tendeixen a seguir una evolució semblant a la que s'observa en el conjunt de l'Estat, pot ser útil mostrar els resultats obtinguts (vegeu l'apartat següent).

4. Resultats per a Catalunya

4.1. Extensió del consum de drogues

A les taules 1-4 es pot observar l'evolució, des de 1997 fins al 2015, de les prevalences de consum de drogues per a diferents períodes (alguna vegada a la vida, alguna vegada durant l'últim any, alguna vegada durant l'últim mes i diàriament durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta).

En observar les prevalences de consum alguna vegada a la vida, durant els darrers dotze mesos i durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta, l'any 2015, l'alcohol i el tabac van ser les substàncies més consumides, seguides del cànnabis, dels hipnosedants i, a més distància, de la cocaïna en pols.

En general, es va observar una disminució o una estabilització de les prevalences de consum (alguna vegada a la vida, durant els dotze mesos previs i durant els trenta dies previs a l'enquesta) de totes les substàncies respecte de l'any 2013.

En considerar el consum diari (durant el darrer mes), l'any 2015, en relació amb l'any 2013, es va constatar una disminució del consum de tabac, d'alcohol i d'hipnosedants. El consum diari de cànnabis es va mantenir estable. El consum diari de cocaïna (en pols o en forma de base) va ser del 0,1% (0,0% l'any 2013).

Taula 1. Evolució de la prevalença de consum de drogues alguna vegada a la vida entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Tabac	69,8	68,3	63,5	68,1	72,3	70,9	75,1	72,7	74,2	68,7
Alcohol	90,0	82,1	86,3	89,9	94,5	88,3	94,8	89,2	91,3	90,9
Cànnabis	24,3	21,9	23,5	35,0	35,9	34,4	34,9	28,5	35,1	32,9
Èxtasi / drogues de síntesi	3,4	2,8	4,5	5,6	6,9	5,8	5,1	3,0	6,2	4,0
Cocaïna en pols	2,9	3,2	4,2	5,9	10,0	10,9	11,1	8,3	14,2	10,4
Cocaïna base / crack	0,0	0,4	0,3	0,5	0,4	2,5	1,0	1,3	1,3	0,7
Al·lucinògens	2,7	2,4	2,3	3,1	5,5	4,8	3,1	2,5	6,0	5,1
Amfetamines / speed	2,9	3,1	1,9	2,6	4,6	4,7	3,2	2,2	5,2	3,6
Inhalants	0,9	1,0	0,5	0,9	1,5	1,6	0,5	0,6	0,7	0,5
Heroïna	0,2	0,4	0,3	0,9	0,5	1,0	0,6	0,5	0,6	0,5
Tranquil·litzants	**	**	**	**	7,7	9,8	9,4	13,2	19,6	**
Somnífers	**	**	**	**	6,5	6,9	8,2	6,9	12,4	**
Hipnosedants* (&)	**	**	**	**	10,4	13,1	12,7	15,4	21,9	17,3
Tranquil·litzants sense recepta	**	**	**	**	**	**	**	1,3	2,4	**
Somnífers sense recepta	**	**	**	**	**	**	**	1,1	2,0	**
Hipnosedants sense recepta (&)	**	**	**	**	**	**	**	1,7	3,0	3,1

* Amb recepta o sense.

** A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1997-2015, aquestes dades no es van poder analitzar.

(&) En l'enquesta EDADES 2015 els tranquil·litzants i els somnífers es van agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants».

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 2. Evolució de la prevalença de consum de drogues en els últims dotze mesos entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Tabac	44,2	44,2	45,0	49,2	44,4	42,5	41,5	38,0	41,8	36,1
Alcohol	77,2	73,7	75,4	77,2	81,3	75,3	82,2	74,2	77,7	75,9
Cànnabis	8,3	7,6	11,7	14,7	17,1	14,1	12,4	11,3	11,7	11,1
Èxtasi / drogues de síntesi	1,4	1,0	1,7	1,9	1,8	2,2	0,9	0,3	0,7	0,8
Cocaïna en pols	1,5	1,8	2,8	3,0	4,1	4,4	3,1	1,5	3,5	2,5
Cocaïna base / crack	0,0	0,3	0,0	0,1	0,1	0,7	0,0	0,4	0,2	0,1
Al·lucinògens	1,2	1,0	0,6	0,8	1,0	1,1	0,3	0,3	0,5	1,0
Amfetamines / speed	1,0	1,3	0,8	1,0	1,4	1,4	0,5	0,1	1,2	0,6
Inhalants	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0	0,1
Heroïna	0,0	0,1	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Tranquil·litzants	**	**	**	**	4,1	5,3	4,5	7,7	8,9	**
Somnífers	**	**	**	**	3,9	3,8	4,3	3,9	5,6	**
Hipnosedants* (&)	**	**	**	**	5,8	7,3	6,6	9,0	10,2	11,0
Tranquil·litzants sense recepta	1,6	2,0	1,6	3,6	1,1	1,4	2,0	0,8	0,7	**
Somnífers sense recepta	1,2	1,0	1,4	2,2	1,3	1,5	1,2	0,7	0,4	**
Hipnosedants sense recepta (&)	ND	ND	ND	ND	1,7	2,0	2,5	1,0	0,9	1,9

* Amb recepta o sense.

** A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1997-2015, aquestes dades no es van poder analitzar.

(&) En l'enquesta EDADES 2015 els tranquil·litzants i els somnífers es van agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants».

ND: no disponible.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 3. Evolució de la prevalença de consum de drogues en els últims trenta dies entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Tabac	39,6	41,0	41,6	44,9	39,3	39,2	37,9	35,7	38,7	34,5
Alcohol	60,0	62,2	61,1	67,7	70,9	61,9	69,9	60,2	65,0	60,2
Cànnabis	4,0	4,3	8,3	11,4	13,9	9,7	8,7	8,1	8,9	8,6
Èxtasi / drogues de síntesi	0,1	0,1	1,0	0,6	0,8	0,8	0,3	0,1	0,1	0,3
Cocaïna en pols	0,9	1,0	1,4	0,7	1,7	2,6	1,5	0,7	1,6	1,0
Cocaïna base / crack	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0
Al·lucinògens	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,1	0,2	0,2	0,1	0,5
Amfetamines / speed	0,2	0,4	0,6	0,1	0,6	0,6	0,4	0,0	0,2	0,3
Inhalants	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Heroïna	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Tranquil·litzants	**	**	**	**	2,9	3,8	3,0	5,8	6,4	**
Somnífers	**	**	**	**	3,1	2,6	2,6	3,1	4,1	**
Hipnosedants* (&)	**	**	**	**	4,4	5,0	4,0	7,0	7,4	7,4
Tranquil·litzants sense recepta	**	**	**	**	**	**	**	0,5	0,3	**
Somnífers sense recepta	**	**	**	**	**	**	**	0,4	0,2	**
Hipnosedants sense recepta (&)	**	**	**	**	**	**	**	0,5	0,3	0,6

* Amb recepta o sense.

** A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1997-2015, aquestes dades no es van poder analitzar.

(&) En l'enquesta EDADES 2015 els tranquil·litzants i els somnífers es van agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants».

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 4. Evolució de la prevalença de consum diari d'algunes drogues entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Tabac	32,4	34,7	37,7	36,6	33,6	29,3	26,8	29,5	30,7	26,7
Alcohol	9,5	14,2	14,4	11,0	15,1	8,5	10,1	10,9	10,2	9,8
Cànnabis	0,4	0,4	2,1	2,1	2,8	1,7	2,2	1,5	2,4	2,5
Tranquil·litzants	**	**	**	**	1,8	1,8	1,4	4,0	5,4+	**
Somnífers	**	**	**	**	1,7	1,1	1,2	1,7	3,4+	**
Hipnosedants* (&)	**	**	**	**	2,6	2,2	1,8	4,5	6,3+	4,7+

* Amb recepta o sense.

+ Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

(&) En l'enquesta EDADES 2015 els tranquil·litzants i els somnífers es van agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants».

** A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1997-2015, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.2. Mitjana d'edat d'inici del consum

De la mateixa manera que en anys anteriors, l'any 2015 les drogues que es van consumir a una edat més primerenca van ser les que tenen un comerç legal, com el tabac i l'alcohol. En canvi, els hipnosedants van ser les substàncies que es van començar a consumir més tard. A la taula 5 es mostra la mitjana d'edat d'inici del consum de les diferents substàncies psicoactives.

Taula 5. Edat mitjana d'inici de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys (edat mitjana en anys). Catalunya, 2015

	Edat mitjana inici consum
Tabac	16,4
Tabac (consum diari)	18,8
Alcohol	16,6
Cànnabis	18,4
Èxtasi / drogues de síntesi	20,1
Cocaïna en pols	21,1
Cocaïna base / <i>crack</i>	17,7
Al·lucinògens	19,8
Amfetamines / <i>speed</i>	19,6
Inhalants	19,4
Heroïna	21,3
Hipnosedants (amb recepta o sense)	34,2
Hipnosedants sense recepta	30,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi d'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.3. Diferències en el consum de drogues per sexes

El consum de drogues va ser, en general, més elevat entre els homes, excepte en el cas dels hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), el consum dels quals va ser molt més freqüent en les dones.

Les prevalences de consum, per sexes, es mostren a la taula 6.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes (%). Catalunya, 2015

Consum alguna vegada a la vida	Homes	Dones
Tabac	75,8	61,4
Alcohol	92,9	88,9
Cànnabis	40,0	25,9
Èxtasi / drogues de síntesi	5,8	2,0
Cocaïna en pols	14,9	5,8
Cocaïna base / crack	1,1	0,3
Al·lucinògens	7,8	2,3
Amfetamines / speed	5,3	1,9
Inhalants	0,6	0,4
Heroïna	0,6	0,4
Hipnosedants (amb recepta o sense)	13,1	21,6
Hipnosedants sense recepta	2,9	3,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes (%). Catalunya, 2015 (continuació)

Consum alguna vegada en els últims dotze mesos	Homes	Dones
Tabac	39,9	32,3
Alcohol	80,9	70,7
Cànnabis	15,1	7,0
Èxtasi / drogues de síntesi	0,8	0,7
Cocaïna en pols	3,8	1,2
Cocaïna base / <i>crack</i>	0,2	0,0
Al·lucinògens	1,3	0,7
Amfetamines / <i>speed</i>	0,8	0,3
Inhalants	0,1	0,1
Heroïna	0,0	0,0
Hipnosedants (amb recepta o sense)	7,3	14,7
Hipnosedants sense recepta	1,7	2,0
Consum alguna vegada en els últims trenta dies	Homes	Dones
Tabac	38,2	30,7
Alcohol	69,6	50,7
Cànnabis	11,7	5,3
Èxtasi / drogues de síntesi	0,3	0,3
Cocaïna en pols	1,6	0,5
Cocaïna base / <i>crack</i>	0,0	0,0
Al·lucinògens	0,8	0,2
Amfetamines / <i>speed</i>	0,4	0,3
Inhalants	0,0	0,0
Heroïna	0,0	0,0
Hipnosedants (amb recepta o sense)	5,1	9,8
Hipnosedants sense recepta	0,7	0,6

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes (%). Catalunya, 2015 (continuació)

Consum diari en els últims trenta dies	Homes	Dones
Tabac	29,8	23,5
Alcohol	15,8	3,5
Cànnabis	3,7	1,2
Hipnosedants (amb recepta o sense) *	3,2	6,2

*Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.4. Diferències en el consum de drogues per grups d'edat

Els consumidors de substàncies psicoactives durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies previs a l'enquesta, en general, van ser predominantment joves de 15 a 29 anys, excepte en el cas del tabac i de l'alcohol, les prevalences dels quals van ser molt similars, i, en el cas dels hipnosedants, el consum dels quals va ser més freqüent entre la població de 30 a 64 anys. Pel que fa al consum diari d'alcohol durant els darrers trenta dies, cal destacar que va ser molt més freqüent en el grup d'edat de 30 a 64 anys, com també el dels hipnosedants (amb recepta o sense).

Les prevalences de consum, per grups d'edat, es mostren a la taula 7.

Taula 7. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per grups d'edat (%). Catalunya, 2015

Consum alguna vegada a la vida	15-29 anys	30-64 anys
Tabac	60,2	71,2
Alcohol	85,1	92,7
Cànnabis	41,9	30,4
Èxtasi / drogues de síntesi	5,4	3,5
Cocaïna en pols	8,9	10,8
Cocaïna base / crack	0,6	0,7
Al·lucinògens	5,8	4,8
Amfetamines / speed	4,4	3,4
Inhalants	0,1	0,6
Heroïna	0,0	0,7
Hipnosedants (amb recepta o sense)	9,2	19,7
Hipnosedants sense recepta	1,6	3,5
Consum alguna vegada en els últims dotze mesos	15-29 anys	30-64 anys
Tabac	35,5	36,3
Alcohol	75,5	76,0
Cànnabis	23,4	7,4
Èxtasi / drogues de síntesi	2,3	0,3
Cocaïna en pols	4,8	1,9
Cocaïna base / crack	0,1	0,1
Al·lucinògens	2,8	0,5
Amfetamines / speed	1,7	0,3
Inhalants	0,0	0,1
Heroïna	0,0	0,0
Hipnosedants (amb recepta o sense)	4,8	12,8
Hipnosedants sense recepta	0,7	2,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 7. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per grups d'edat (%). Catalunya, 2015 (continuació)

Consum alguna vegada en els últims trenta dies	15-29 anys	30-64 anys
Tabac	32,3	35,1
Alcohol	59,9	60,3
Cànnabis	17,6	5,9
Èxtasi / drogues de síntesi	1,1	0,1
Cocaïna en pols	2,4	0,6
Cocaïna base / <i>crack</i>	0,0	0,0
Al·lucinògens	1,2	0,3
Amfetamines / <i>speed</i>	0,9	0,2
Inhalants	0,0	0,0
Heroïna	0,0	0,0
Hipnosedants (amb recepta o sense)	1,7	9,0
Hipnosedants sense recepta	0,4	0,7
Consum diari en els últims trenta dies	15-29 anys	30-64 anys
Tabac	22,5	27,9
Alcohol	1,6	12,2
Cànnabis	3,5	2,2
Hipnosedants (amb recepta o sense)*	0,7	5,8

* Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.5. Diferències en el consum de drogues per sexes i grups d'edat

A la taula 8, es mostren les diferents prevalences de consum de substàncies psicoactives per sexes i grups d'edat.

Taula 8. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes i grups d'edat (%). Catalunya, 2015

Consum alguna vegada a la vida	Homes 15-29 anys	Dones 15-29 anys	Homes 30-64 anys	Dones 30-64 anys
Tabac	65,9	54,3	78,7	63,5
Alcohol	87,7	82,4	94,5	90,8
Cànnabis	48,7	34,8	37,5	23,2
Èxtasi / drogues de síntesi	7,0	3,7	5,5	1,5
Cocaïna en pols	12,0	5,7	15,7	5,8
Cocaïna base / crack	0,5	0,7	1,2	0,2
Al·lucinògens	7,9	3,7	7,7	1,9
Amfetamines / speed	5,8	3,0	5,1	1,7
Inhalants	0,2	0,0	0,6	0,5
Heroïna	0,0	0,0	0,8	0,5
Hipnosedants*	9,4	8,7	14,2	25,4
Hipnosedants sense recepta	1,7	1,5	3,3	3,8

* Amb recepta o sense.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 8. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes i grups d'edat (%). Catalunya, 2015 (continuació)

Consum en els darrers dotze mesos	Homes 15-29 anys	Dones 15-29 anys	Homes 30-64 anys	Dones 30-64 anys
Tabac	39,6	31,2	40,0	32,6
Alcohol	79,6	71,4	81,4	70,4
Cànnabis	30,5	16,4	10,4	4,3
Èxtasi / drogues de síntesi	3,1	1,5	0,1	0,4
Cocaïna en pols	6,7	2,7	2,9	0,8
Cocaïna base / crack	0,2	0,0	0,1	0,0
Al·lucinògens	3,1	2,5	0,7	0,2
Amfetamines / speed	2,6	1,0	0,4	0,2
Inhalants	0,0	0,0	0,1	0,1
Heroïna	0,0	0,0	0,0	0,0
Hipnosedants*	5,3	4,0	7,9	17,8
Hipnosedants sense recepta	0,7	0,7	2,0	2,4
Consum en els darrers trenta dies	Homes 15-29 anys	Dones 15-29 anys	Homes 30-64 anys	Dones 30-64 anys
Tabac	36,2	28,2	38,8	31,5
Alcohol	66,3	53,3	70,6	49,9
Cànnabis	23,1	12,2	8,4	3,4
Èxtasi / drogues de síntesi	1,4	1,0	0,0	0,2
Cocaïna en pols	3,8	1,0	0,9	0,3
Cocaïna base / crack	0,0	0,0	0,0	0,0
Al·lucinògens	1,7	0,7	0,6	0,1
Amfetamines / speed	0,7	1,0	0,3	0,1
Inhalants	0,0	0,0	0,0	0,0
Heroïna	0,0	0,0	0,0	0,0
Hipnosedants*	2,4	1,0	5,8	12,4
Hipnosedants sense recepta	0,2	0,5	0,8	0,6

* Amb recepta o sense.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 8. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre la població de 15 a 64 anys, per sexes i grups d'edat (%). Catalunya, 2015 (continuació)

Consum diari en els darrers trenta dies	Homes 15-29 anys	Dones 15-29 anys	Homes 30-64 anys	Dones 30-64 anys
Tabac	25,2	19,7	31,2	24,7
Alcohol	3,2	0,0	19,6	4,5
Cànnabis	3,9	3,0	3,6	0,7
Hipnosedants* +	1,2	0,2	3,8	8,0

* Amb o sense recepta.

+ Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6. Consum de substàncies

4.6.1. Tabac

El tabac és la segona droga, després de l'alcohol, més consumida entre la població de 15 a 64 anys.

L'any 2015, el 68,7% de la població de 15 a 64 anys havia consumit tabac alguna vegada a la vida; un 36,1% ho va fer durant els últims dotze mesos; un 34,5%, durant els últims trenta dies; i un 26,7%, diàriament durant l'últim mes.

La prevalença de consum diari va ser més alta en els homes que en les dones (29,8% en homes i 23,5% en dones). En comparar el grup d'edat de 15 a 29 anys amb el de 30 a 64 anys, es va observar que el consum diari va ser superior en el segon grup d'edat (22,5% entre els 15 i 29 anys i 27,9% entre els 30 i 64 anys). La prevalença de consum diari més elevada es va detectar en els homes de 30 a 64 anys (31,2%).

A la taula 9 es mostren les prevalences de consum de tabac per grups d'edat i sexe.

La mitjana d'edat d'inici del consum de tabac va ser de 16,4 anys (16,1 anys en homes i 16,8 en dones) i la del consum diari va ser de 18,8 anys (18,6 anys en homes i 19,1 en dones).

Taula 9. Prevalences de consum de tabac per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	65,9	54,3	60,2	78,7	63,5	71,2	75,8	61,4	68,7
En els darrers 12 mesos	39,6	31,2	35,5	40,0	32,6	36,3	39,9	32,3	36,1
En els darrers 30 dies	36,2	28,2	32,3	38,8	31,5	35,1	38,2	30,7	34,5
Diàriament	25,2	19,7	22,5	31,2	24,7	27,9	29,8	23,5	26,7

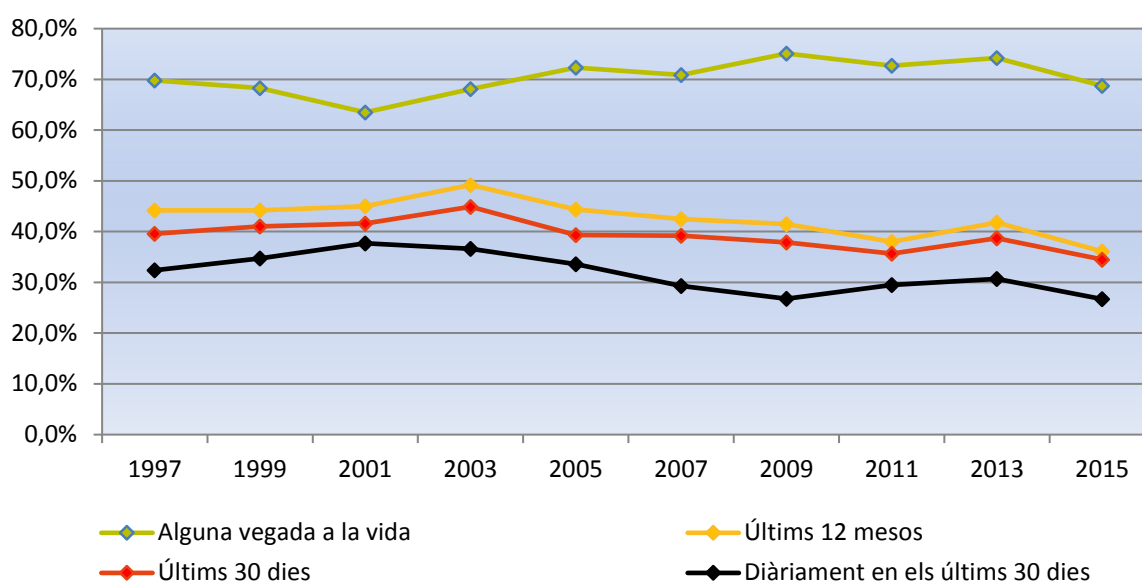
Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

El tipus de tabac fumat en els darrers trenta dies va ser el següent: cigarretes de paquet (72,7%), tabac de caragolar (19,2%) i dels dos tipus (8,1%).

Un 6,4% de la població de 15 a 64 anys va consumir cigarretes electròniques alguna vegada a la vida. La prevalença més elevada de consum es va observar entre els homes de 15 a 29 anys (10,9%).

L'any 2015, les prevalences de consum de tabac alguna vegada a la vida, durant l'últim any, durant els darrers trenta dies i diàriament (durant el darrer mes) prèvies a l'enquesta van ser inferiors a les de l'any 2013. Torna, d'aquesta manera, la tendència a la disminució progressiva del consum de tabac que s'observava des de l'any 2003 per a les prevalences de consum durant els darrers dotze mesos, durant els últims trenta dies i diàriament que es va trencar el 2013, tot i que el 2011 el consum diari va augmentar. El consum experimental (alguna vegada a la vida) de tabac va disminuir bastant, tornant a prevalences similars a les de l'any 2003 (figura 1). Caldrà veure si aquests canvis de tendència es confirmen en les properes enquestes.

Figura 1. Evolució de la prevalença de consum de tabac en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.2. Alcohol

L'alcohol és la droga més consumida en la societat catalana. L'any 2015, el 90,9% de la població de 15 a 64 anys n'havia pres alguna vegada a la vida, el 75,9% n'havia consumit algun dia durant l'últim any, el 60,2% n'havia consumit algun dia durant l'últim mes i el 9,8% n'havia consumit diàriament durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta (taula 10).

En relació amb els consums més intensius, un 15,7% de la població de 15 a 64 anys va referir que s'havia emborratxat alguna vegada durant els últims dotze mesos (20,2% l'any 2007, 29,4% l'any 2009, 14,0% l'any 2011 i 18,7% l'any 2013); un 5,9%, durant els darrers trenta dies (7,4% l'any 2013), i un 15,1% (13,3% l'any 2007, 13,7% l'any 2009, 11,1% l'any 2011 i 13,6% l'any 2013) havia ingerit, durant els darrers trenta dies, cinc begudes alcohòliques o més en el cas dels homes (19,8%) o quatre begudes alcohòliques o més en el cas de les dones (10,3%) en la mateixa ocasió (consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking*¹). S'entén per *consumir en la mateixa ocasió* prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores (taula 11).

El consum de risc d'alcohol va ser del 3,9% (4,1% en homes i 3,6% en dones).

Entre la població de 15 a 64 anys, el consum va ser més freqüent en els homes que en les dones (taula 10). En comparar la població de 15 a 29 anys amb la de 30 a 64 anys, en general, es va observar que el consum d'alcohol era bastant similar, excepte en el cas del consum diari, que va ser molt superior en la població de 30 a 64 anys (12,2% entre els 30 i els 64 anys i 1,6% entre els 15 i els 29 anys) (taula 10). Malgrat això, les diferències relatives eren bastant més grans en referir-se al consum freqüent o intens. Així, per exemple, en relació amb el sexe, el quocient de prevalences home/dona va ser només d'1,1 per a la prevalença anual (durant el darrer any) de consum, d'1,3 per a la prevalença mensual (durant el darrer mes) de consum, d'1,8 per a la prevalença anual (durant l'últim any) de borratxeres, d'1,6 per a la prevalença mensual (durant el darrer mes) de borratxeres, d'1,9 per a la prevalença mensual de consum de quatre o cinc begudes alcohòliques o més en la mateixa ocasió (*binge drinking* o consum episòdic intensiu d'alcohol) i de 4,5 per a la

¹ Consum episòdic intensiu d'alcohol (*binge drinking*): ingesta en el darrer mes de cinc begudes alcohòliques o més en el cas dels homes i de quatre begudes alcohòliques o més en el cas de les dones en la mateixa ocasió (s'entén per *consumir en la mateixa ocasió* prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores).

prevalença de consum diari durant l'últim mes. Pel que fa a les diferències per grups d'edat, es va observar que la prevalença mensual (durant el darrer mes) de consum va ser molt similar en els joves de 15 a 29 anys (59,9%) i en la població de 30 a 64 anys (60,3%).

Aquestes diferències augmentaven en els joves de 15 a 29 anys quan es tractava de consums intensius, com les borratxeres (prevalença anual en la població de 15 a 29 anys d'un 33,0% enfront d'un 10,7% en la població de 30 a 64 anys) o el consum puntual i intensiu de quatre o cinc begudes alcohòliques o més en la mateixa ocasió (*binge drinking* o consum episòdic intensiu d'alcohol; un 22,1% en la població de 15 a 29 anys davant d'un 13,0% en la població de 30 a 64 anys). En canvi, en relació amb el consum diari d'alcohol, el sentit de les diferències s'invertia, i la prevalença més elevada es trobava en la població de 30 a 64 anys (12,2%) i no en la de 15 a 29 anys (1,6%) (taules 10 i 11).

Les taules 10 i 11 mostren les prevalences de consum d'alcohol, de borratxeres i de consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking* per grups d'edat i sexe.

Taula 10. Prevalença de consum d'alcohol per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	87,7	82,4	85,1	94,5	90,8	92,7	92,9	88,9	90,9
En els darrers 12 mesos	79,6	71,4	75,5	81,4	70,4	76,0	80,9	70,7	75,9
En els darrers 30 dies	66,3	53,3	59,9	70,6	49,9	60,3	69,6	50,7	60,2
Diàriament	3,2	0,0	1,6	19,6	4,5	12,2	15,8	3,5	9,8

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Un 6,1% de la població de 15 a 64 anys va fer *botellón* durant els darrers dotze mesos previs a l'enquesta. Les prevalences més elevades es van trobar entre els homes (7,6% d'homes i 4,6% de dones) i, especialment, entre la població jove de 15 a 29 anys (24,1% entre els 15 i 29 anys i 0,8% entre els 30 i els 64 anys). Els homes de 15 a 29 anys van presentar la prevalença més alta (30,6%).

Pel que fa a l'últim mes, un 2,3% de la població de 15 a 64 anys va fer *botellón* durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta. De la mateixa manera que en el cas dels que van fer *botellón* durant els darrers dotze mesos, les prevalences més elevades es van trobar entre els homes (2,9% d'homes i 1,6% de dones) i, especialment, entre la població jove de 15 a

29 anys (9,3% entre els 15 i 29 anys i 0,1% entre els 30 i els 64 anys). Els homes de 15 a 29 anys van presentar la prevalença més alta (12,3%).

Taula 11. Prevalença de borratxeres durant els darrers dotze mesos, durant l'últim mes i de consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking*² durant els darrers trenta dies per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Borratxeres									
En els darrers 12 mesos	40,3	25,5	33,0	14,1	7,2	10,7	20,0	11,3	15,7
En els darrers 30 dies	18,2	10,4	14,2	4,0	2,9	3,5	7,3	4,6	5,9
<i>Binge drinking</i>									
En els darrers 30 dies	28,2	15,9	22,1	17,4	8,6	13,0	19,8	10,3	15,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat d'inici del consum d'alcohol va ser de 16,6 anys (16,0 anys en els homes i 17,3 anys en les dones).

Globalment, els tipus de begudes alcohòliques consumides en els darrers trenta dies van ser, en ordre descendent, la cervesa/sidra (43,4%), el vi/cava/xampany (35,7%), els combinats/cubates (20,8%), el vermut/xerès/fino (6,5%), els licors forts (5,6%), els licors de fruites (3,1%), la sangria (2,1%) i el calimotxo (1,0%).

El consum de tots els grups de begudes alcohòliques va ser més important durant els caps de setmana (divendres, dissabte i diumenge) que durant els dies feiners. De fet, en la població de 15 a 64 anys, la prevalença de consum en els últims trenta dies de qualsevol beguda alcohòlica va ser del 58,1% els caps de setmana i d'un 30,9% els dies feiners. En considerar el tipus de begudes consumides, es va observar que la cervesa i la sidra van ser les begudes consumides per un percentatge més gran de persones de 15 a 64 anys durant

² Consum episòdic intensiu d'alcohol (*Binge drinking*): ingesta en el darrer mes de cinc begudes alcohòliques o més en el cas dels homes i de quatre begudes alcohòliques o més en el cas de les dones en la mateixa ocasió (s'entén per *consumir en la mateixa ocasió* prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores).

els caps de setmana (41,6%), seguides pel vi i el cava (34,4%) i, a més distància, pels combinats i els cubates (20,6%). Pel que fa als dies feiners, la cervesa i la sidra, d'una banda, i el vi i el cava, de l'altra, van ser les begudes alcohòliques més consumides (23,3% i 18,3%, respectivament) (taula 12).

Taula 12. Prevalença de consum de begudes alcohòliques en els últims trenta dies, en dies feiners i en caps de setmana, per grups d'edat i tipus de beguda (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys		30-64 anys		15-64 anys	
	Dies feiners	Caps de setmana	Dies feiners	Caps de setmana	Dies feiners	Caps de setmana
Beguda alcohòlica						
Vi/cava/xampany	5,9	15,6	22,1	40,1	18,3	34,4
Cervesa/sidra	17,7	40,1	24,9	42,1	23,3	41,6
Vermut/xerès/fino	1,5	3,3	2,3	6,8	2,1	6,0
Combinats/cubates	4,2	41,0	2,7	14,5	3,0	20,6
Licors de fruites	1,1	3,3	0,8	2,9	0,8	3,0
Licors forts	1,0	5,4	1,5	5,2	1,4	5,3
Calimotxo	0,9	2,2	0,2	0,4	0,4	0,8
Sangria	1,0	2,7	0,9	1,5	0,9	1,8
Qualsevol beguda alcohòlica	20,2	58,3	34,1	58,1	30,9	58,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Les diferències de consum entre els dies feiners i els caps de setmana es van observar per a totes les begudes alcohòliques, però van ser especialment notables per als combinats i els cubates, consumits per un 3,0% de la població de 15 a 64 anys en dies feiners, davant d'un 20,6% en caps de setmana, així com per al vi i el cava (18,3% els dies feiners i 34,4% els caps de setmana) i per a la cervesa i la sidra (23,3% els dies feiners i 41,6% els caps de setmana). D'altra banda, en observar les prevalences de consum de les diferents begudes alcohòliques, es va constatar que, com en anys anteriors, el consum d'alcohol era molt més freqüent durant els caps de setmana (taula 12).

Un 12,0% de la població de 15 a 64 anys va consumir begudes energètiques en els darrers trenta dies previs a l'enquesta. Un 4,4% les va barrejar amb alcohol (4,9% en homes i 3,7% en dones). Aquest fet va ser més freqüent en el grup d'edat de 15 a 29 anys (11,3%) que en el de 30 a 64 (2,3%). La prevalença més alta es va assolir en homes de 15 a 29 anys (13,1%).

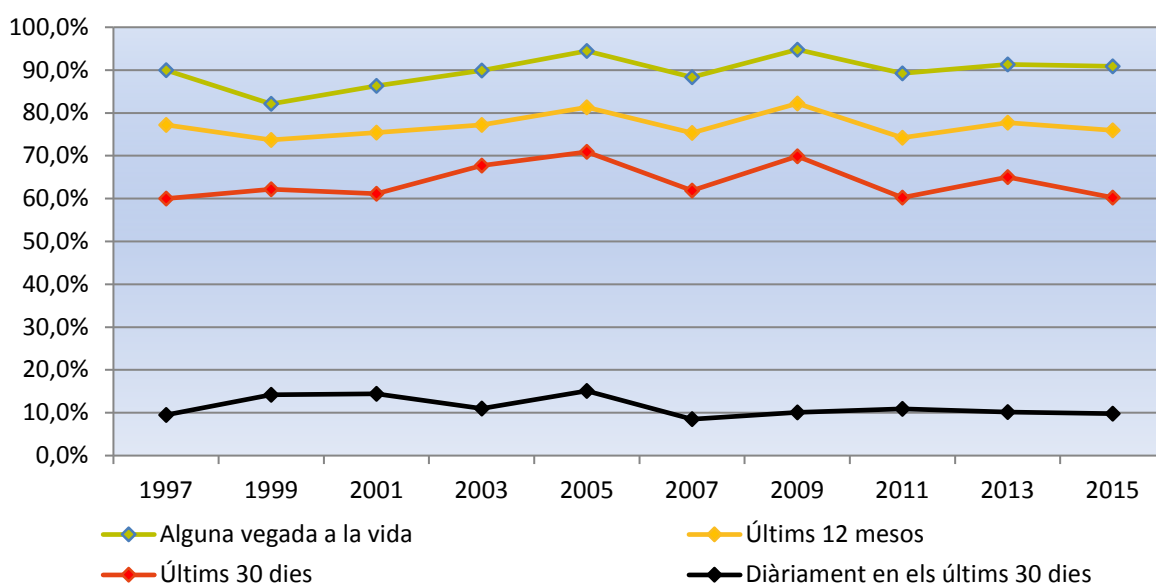
L'any 2015, en relació amb l'any 2013, el percentatge de borratxeres durant els darrers dotze mesos va disminuir (18,7% l'any 2013 i 15,7% l'any 2015). Van ser més freqüents entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys, assolint la prevalença més alta entre els homes de 15 a 29 anys (40,3%) (taula 11).

Durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta, la prevalença de borratxeres també va ser inferior a la de l'any 2013 (7,4% l'any 2013 i 5,9% l'any 2015). De la mateixa manera que en el cas de les borratxeres dels darrers dotze mesos, també van ser més freqüents entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys, i van assolir la prevalença més alta entre els homes de 15 a 29 anys (18,2%) (taula 11).

En canvi, el consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking* va augmentar respecte de l'any 2013 (13,6% l'any 2013 i 15,1% l'any 2015). Va ser més freqüent entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys, i va assolir la prevalença més alta entre els homes de 15 a 29 anys (28,2%) (taula 11).

Totes les prevalences de consum d'alcohol van disminuir en comparació de les de l'any 2013. D'aquesta manera, es va recuperar la tendència decreixent del consum d'alcohol que es va produir durant els períodes 2005-2007 i 2009-2011 (figura 2). Caldrà veure si aquest canvi de tendència es confirma en les properes enquestes.

Figura 2. Evolució de la prevalença de consum d'alcohol en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.3. Cànnabis

Al qüestionari es feia referència al cànnabis incloent-hi també altres denominacions com ara *marihuana*, *haixix*, *herba*, *xocolata*, *porro*, *costo* i *oli d'haixix*.

El cànnabis continua sent la droga il·legal més consumida a Catalunya; concretament, un 32,9% de la població de 15 a 64 anys va afirmar haver-ne pres alguna vegada a la vida; un 11,1% va consumir-ne l'últim any; un 8,6%, l'últim mes i un 2,5%, diàriament durant els darrers trenta dies.

El consum de cànnabis va ser més freqüent entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys. Les prevalences més altes de consum es van observar en els homes de 15 a 29 anys (taula 13).

Taula 13. Prevalença de consum de cànnabis per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	48,7	34,8	41,9	37,5	23,2	30,4	40,0	25,9	32,9
En els darrers 12 mesos	30,5	16,4	23,4	10,4	4,3	7,4	15,1	7,0	11,1
En els darrers 30 dies	23,1	12,2	17,6	8,4	3,4	5,9	11,7	5,3	8,6
Diàriament	3,9	3,0	3,5	3,6	0,7	2,2	3,7	1,2	2,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat d'inici del consum va ser de 18,4 anys (17,7 anys en homes i 19,4 en dones).

El consum freqüent de cànnabis, considerat com el consum de vint dies o més durant els darrers trenta dies, va ser d'un 2,9% (4,4% en homes i 1,4% en dones). D'altra banda, en aquesta enquesta es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CAST (Cannabis Abuse Screening Test). El CAST és un instrument dissenyat per detectar consumidors problemàtics de cànnabis. Entre el total de la població de 15 a 64 anys, el consum problemàtic va ser del 2,0% (3,1% en homes i 0,9% en dones). Els resultats també van permetre estimar que entre la població de 15 a 64 anys que havia consumit cànnabis durant els darrers dotze mesos (11,1%), un 20,0% (23,0% homes i 14,0% dones) presentava aquest tipus de consum.

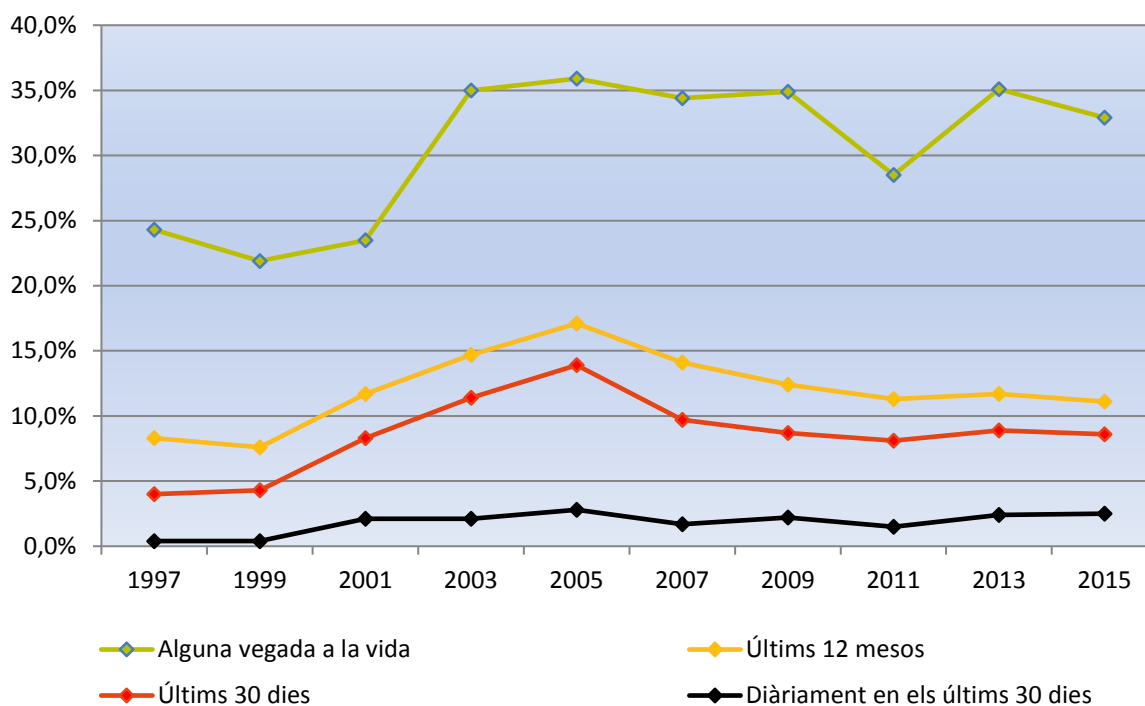
La prevalença més elevada de consumidors problemàtics entre el total de la població de 15 a 64 anys es va produir entre homes de 15 a 24 anys (8,3%) i de 25 a 34 anys (5,1%).

La mitjana de porros fumats (durant els últims 30 dies), els dies que es consumia haixix o marihuana, va ser de 2,6 porros al dia (2,8 en homes i 2,0 en dones).

Entre els que van consumir cànnabis l'últim mes, un 60,9% va fumar principalment marihuana, un 13,8% haixix i un 25,3% els dos tipus de substàncies. Un 88,3% van barrejar el cànnabis amb tabac.

L'any 2015, totes les prevalences de consum de cànnabis van ser inferiors a les de l'any 2013, exceptuant la del consum diari, que es va mantenir estable. D'aquesta manera, sembla que es recupera la tendència descendent del consum d'aquesta substància que s'observava des de l'any 2005, sobretot pel que fa als darrers dotze mesos i als darrers trenta dies, i que es va trencar l'any 2013 (figura 3). Caldrà veure si aquesta tendència es confirma en les properes enquestes.

Figura 3. Evolució de la prevalença de consum de cànnabis en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.4. Cocaïna

Al qüestionari es feia referència a la cocaïna en pols, incloent-hi també altres denominacions com ara *cocaïna*, *perico*, *farlopa* i *clorhidrat de cocaïna*, i a la cocaïna en forma de base amb les denominacions *base*, *cocaïna cuinada*, *basuco*, *boliches*, *crack* i *roca*.

La cocaïna, a molta distància del cànnabis, va ser la segona droga il·legal més consumida a Catalunya: un 10,6% de la població de 15 a 64 anys n'havia pres alguna vegada a la vida; un 2,6% n'havia consumit durant l'últim any i un 1,0%, l'últim mes. El 0,1% de la població en va consumir diàriament durant els darrers trenta dies (taula 14).

Gairebé tots els consumidors de cocaïna van prendre aquesta droga en forma de pols. El consum de cocaïna en forma de base va ser molt baix: només la va consumir d'una manera experimental (alguna vegada a la vida) un 0,7% de la població de 15 a 64 anys, enfront d'un 10,4% de cocaïna en pols (taula 14).

La prevalença de consum de cocaïna en pols, en general, va ser més alta en els homes i en el grup d'edat de 15 a 29 anys, tot i que es van detectar algunes excepcions en analitzar les prevalences de consum alguna vegada a la vida i diàriament durant els darrers trenta dies. En aquest sentit, el consum experimental (alguna vegada a la vida) va ser més elevat en homes de 30 a 64 anys, i el consum diari en dones de 15 a 29 anys (taula 14).

Taula 14. Prevalença de consum de cocaïna per formes de presentació, grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

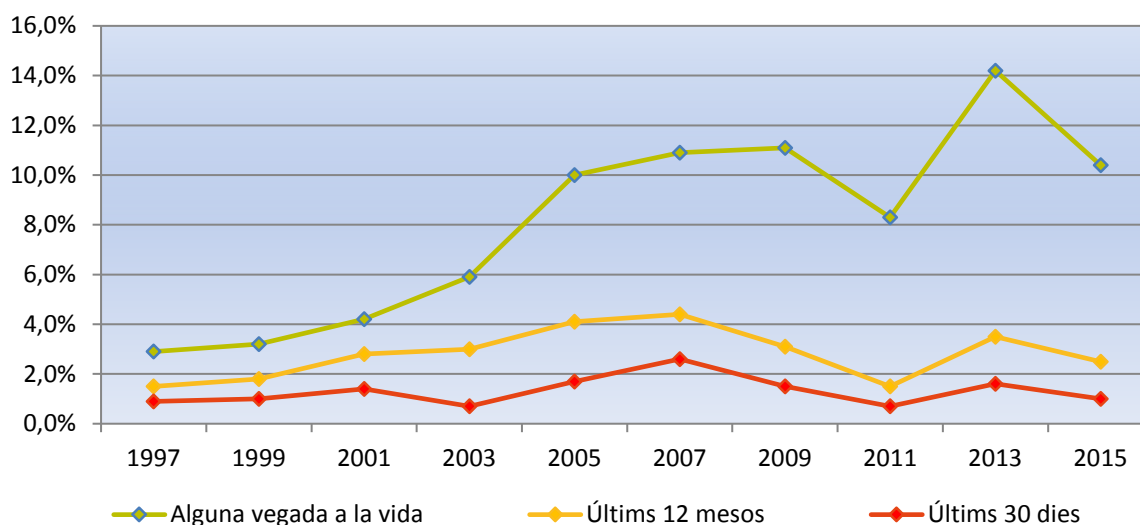
	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Cocaïna en pols									
Alguna vegada	12,0	5,7	8,9	15,7	5,8	10,8	14,9	5,8	10,4
En els darrers 12 mesos	6,7	2,7	4,8	2,9	0,8	1,9	3,8	1,2	2,5
En els darrers 30 dies	3,8	1,0	2,4	0,9	0,3	0,6	1,6	0,5	1,0
Diàriament	0,0	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1
Cocaïna base/crack									
Alguna vegada	0,5	0,7	0,6	1,2	0,2	0,7	1,1	0,3	0,7
En els darrers 12 mesos	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1
En els darrers 30 dies	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diàriament	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Cocaïna (en pols o base)									
Alguna vegada	12,3	6,2	9,3	16,0	5,9	11,0	15,2	5,9	10,6
En els darrers 12 mesos	6,7	2,7	4,8	3,2	0,8	2,0	4,0	1,2	2,6
En els darrers 30 dies	3,8	1,0	2,4	0,9	0,3	0,6	1,6	0,5	1,0
Diàriament	0,0	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat del primer consum de cocaïna (en pols o base) va ser de 21,1 anys (20,5 anys en els homes i 22,5 anys en les dones).

L'any 2015, totes les prevalences de consum de cocaïna en pols van ser inferiors a les de l'any 2013, exceptuant la del consum diari (0,0% l'any 2013 i 0,1% el 2015), amb la qual cosa es va recuperar la tendència decreixent del seu consum, que es va trencar l'any 2013, i que s'observava des de l'any 2007, especialment pel que fa al consum durant el darrer any i durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta. Cal destacar que, el 2015, la prevalença del consum experimental (alguna vegada a la vida) de la cocaïna en pols va disminuir d'una manera destacable respecte de l'any 2013 (figura 4).

Figura 4. Evolució de la prevalença de consum de cocaïna en pols en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.5. Èxtasi i drogues de síntesi

Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb els noms *èxtasi*, *drogues de síntesi*, *pastis*, *pirules* o *crystal*.

L'any 2015, un 4,0% de la població de 15 a 64 anys havia pres èxtasi alguna vegada a la vida; un 0,8% n'havia consumit durant l'últim any i un 0,3%, l'últim mes.

A la taula 15 es mostren les prevalències de consum d'èxtasi o de drogues de síntesi per grups d'edat i sexe.

En analitzar el consum d'èxtasi o de drogues de síntesi alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos, s'observa que va ser més freqüent entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys. Les prevalències més elevades de consum es van observar en homes de 15 a 29 anys (taula 15).

Taula 15. Prevalença de consum d'èxtasi i drogues de síntesi per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

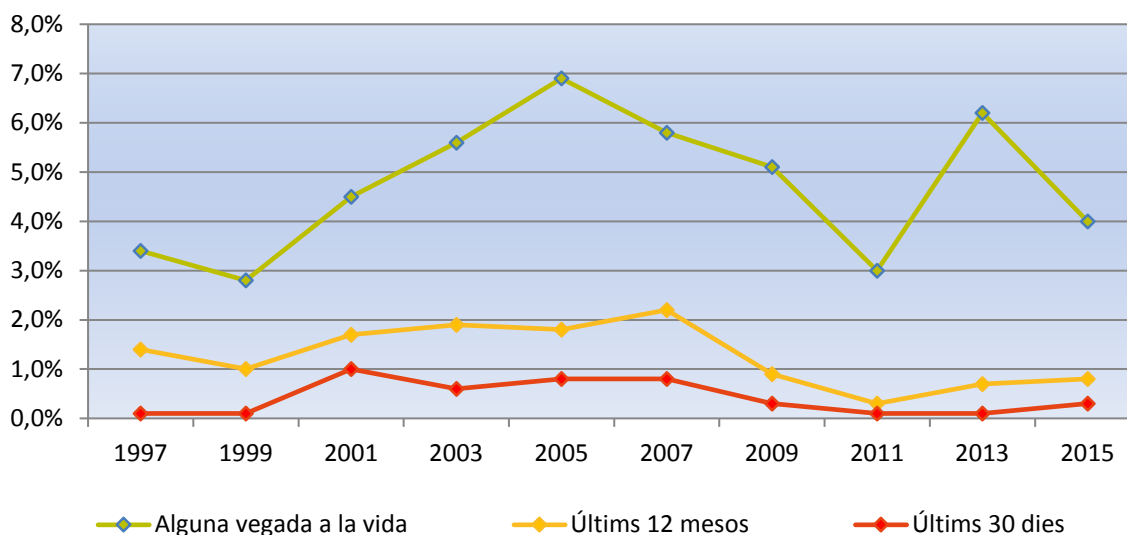
	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	7,0	3,7	5,4	5,5	1,5	3,5	5,8	2,0	4,0
En els darrers 12 mesos	3,1	1,5	2,3	0,1	0,4	0,3	0,8	0,7	0,8
En els darrers 30 dies	1,4	1,0	1,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,3	0,3

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat del primer consum va ser de 20,1 anys (20,2 anys en els homes i 19,9 anys en les dones).

L'any 2015, la prevalença de consum d'èxtasi alguna vegada a la vida va ser bastant inferior a la de l'any 2013, mentre que les del consum durant els darrers dotze mesos i durant els darrers trenta dies es van mantenir bastant estables. D'aquesta manera es va trencar la tendència creixent del seu consum experimental (alguna vegada a la vida) que es va observar l'any 2013 (figura 5). Caldrà veure si aquest canvi de tendència es confirma en les properes enquestes.

Figura 5. Evolució de la prevalença de consum d'èxtasi en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.6. Amfetamines/speed

Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb les denominacions *amfetamines*, *speed*, *amfetes*, *metamfetamina* o *ice*.

L'any 2015, un 3,6% de la població de 15 a 64 anys havia pres amfetamines/speed alguna vegada a la vida; un 0,6% n'havia consumit l'últim any i un 0,3%, l'últim mes.

A la taula 16 es mostren les prevalències de consum d'amfetamines/speed per grups d'edat i sexe.

En analitzar el consum d'amfetamines/speed alguna vegada a la vida, s'observa que va ser més freqüent entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys. Les prevalències més elevades de consum es van observar en homes de 15 a 29 anys (taula 16).

Taula 16. Prevalença de consum d'amfetamines/speed per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

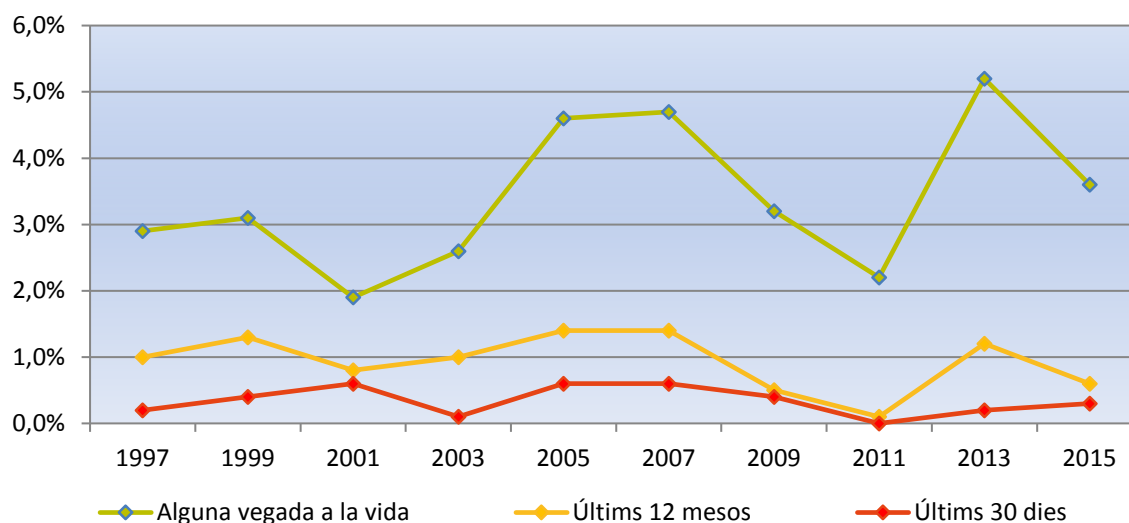
	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	5,8	3,0	4,4	5,1	1,7	3,4	5,3	1,9	3,6
En els darrers 12 mesos	2,6	1,0	1,7	0,4	0,2	0,3	0,8	0,3	0,6
En els darrers 30 dies	0,7	1,0	0,9	0,3	0,1	0,2	0,4	0,3	0,3

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat del primer consum va ser de 19,6 anys (19,7 anys en homes i 19,3 anys en dones).

L'any 2015 totes les prevalències de consum d'amfetamines/speed van ser inferiors a les de l'any 2013, exceptuant la del consum durant els darrers trenta dies, que es va mantenir bastant estable. D'aquesta manera, es trenca la tendència a l'augment del consum, especialment experimental (alguna vegada a la vida) i durant els darrers dotze mesos, que es va produir l'any 2013 (figura 6). Caldrà veure si aquest canvi de tendència es confirma en les properes enquestes.

Figura 6. Evolució de la prevalença de consum d'amfetamines/speed en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.7. Hipnosedants (tranquil·litzants i somnífers)

D'acord amb el que es definia al qüestionari, els tranquil·litzants o sedants (medicaments per calmar els nervis o l'ansietat) i els somnífers (medicaments per dormir), en general, pertanyen al grup farmacològic de les benzodiazepines i dels barbitúrics. No es van incloure les substàncies següents: valeriana, passiflora, Dormidina i melatonina.

Sovint, aquests fàrmacs tenen tant la funció de tranquil·litzar com la d'induir al son; per això, pot ser adequat referir-s'hi com a «hipnosedants».

Fins ara, en l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES), d'una banda, es prenia en consideració els tranquil·litzants i els somnífers en general, sense establir diferències sobre si havien estat prescrits (amb recepta mèdica) o consumits sense recepta, i, de l'altra, es recollien dades sobre el consum de tranquil·litzants i de somnífers sense recepta. El consum de tranquil·litzants i somnífers, amb recepta mèdica o sense, es va començar a registrar l'any 2005. Anteriorment, només s'havia preguntat pel consum d'aquestes substàncies sense recepta mèdica en els últims dotze mesos, tot i que des de l'enquesta de l'any 2011 també es va preguntar si s'havien consumit tranquil·litzants o somnífers (sense recepta) alguna vegada a la vida i durant els darrers trenta dies. No obstant això, en l'enquesta EDADES de l'any 2015 els tranquil·litzants i els somnífers es van

agrupar en una sola categoria anomenada «hipnosedants» (amb recepta mèdica o sense, i sense recepta).

Hipnosedants (amb recepta mèdica o sense)

L'any 2015, a Catalunya, un 17,3% de la població de 15 a 64 anys havia consumit hipnosedants, amb recepta mèdica o sense, alguna vegada a la vida; un 11,0%, en els últims dotze mesos, i un 7,4%, en els últims trenta dies. A més, un 4,7% n'havia consumit a diari o gairebé a diari (més de vint dies durant els darrers trenta dies) (taula 17).

El consum d'hipnosedants va ser més freqüent en les dones i en el grup d'edat de 30 a 64 anys. Les prevalences de consum més elevades es van trobar en dones de 30 a 64 anys (taula 17).

La mitjana d'edat d'inici del consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) va ser de 34,2 anys (32,6 anys en homes i 35,1 anys en dones).

L'evolució temporal de les prevalences de consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) es mostren a la taula 18. L'any 2015, en relació amb el 2013, van disminuir les prevalences de consum d'hipnosedants alguna vegada a la vida i de consum diari durant els darrers trenta dies. El consum durant el darrer any va augmentar molt lleugerament i el de l'últim mes es va mantenir estable. Cal destacar, també, que continuen sent unes de les prevalences més elevades de consum registrades des de l'any 2005 (taula 18).

Taula 17. Prevalença de consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

Hipnosedants	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	9,4	8,7	9,2	14,2	25,4	19,7	13,1	21,6	17,3
En els darrers 12 mesos	5,3	4,0	4,8	7,9	17,8	12,8	7,3	14,7	11,0
En els darrers 30 dies	2,4	1,0	1,7	5,8	12,4	9,0	5,1	9,8	7,4
Diàriament*	1,2	0,2	0,7	3,8	8,0	5,8	3,2	6,2	4,7

* Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 18. Evolució de les prevalences de consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) (%). Catalunya, 2005-2015

	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Alguna vegada	10,4	13,1	12,7	15,4	21,9	17,3
En els darrers 12 mesos	5,8	7,3	6,6	9,0	10,2	11,0
En els darrers 30 dies	4,4	5,0	4,0	7,0	7,4	7,4
Diàriament	2,6	2,2	1,8	4,5	6,3*	4,7*

* Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes).

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2005-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

En aquesta enquesta es va avaluar el consum problemàtic d'hipnosedants basant-se en els criteris diagnòstics del DSM-V. Entre el total de la població de 15 a 64 anys el consum problemàtic va ser del 2,2% (1,8% en homes i 2,6% en dones). Els resultats també van permetre estimar que entre la població de 15 a 64 anys que havia consumit hipnosedants durant els darrers dotze mesos (11,0%), un 23,8% presentava aquest tipus de consum.

La prevalença més elevada de consumidors problemàtics entre el total de la població de 15 a 64 anys es va produir en dones de 45 a 64 anys (3,8%).

Hipnosedants sense recepta

Entre la població de 15 a 64 anys, les prevalences de consum d'hipnosedants sense recepta mèdica van ser molt més baixes que les de consum d'hipnosedants amb recepta mèdica o sense.

L'any 2015, a Catalunya, un 3,1% de la població de 15 a 64 anys havia consumit hipnosedants sense recepta alguna vegada a la vida; un 1,9%, en els últims dotze mesos, i un 0,6%, en els últims trenta dies (taula 19).

El consum d'hipnosedants sense recepta, en general, va ser més freqüent en les dones i en el grup d'edat de 30 a 64 anys. Les prevalences de consum més elevades es van trobar en dones de 30 a 64 anys, exceptuant-ne la del consum en els darrers trenta dies, que va ser més alta en els homes d'aquest grup d'edat (taula 19).

La mitjana d'edat d'inici del consum d'hipnosedants sense recepta va ser de 30,0 anys (32,9 anys en homes i 27,0 anys en dones).

Taula 19. Prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

Hipnosedants sense recepta	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	1,7	1,5	1,6	3,3	3,8	3,5	2,9	3,2	3,1
En els darrers 12 mesos	0,7	0,7	0,7	2,0	2,4	2,2	1,7	2,0	1,9
En els darrers 30 dies	0,2	0,5	0,4	0,8	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

L'evolució temporal, des de l'any 2005, de les prevalences dels hipnosedants sense recepta mèdica es mostra a la taula 20. L'any 2015, les prevalences de consum d'hipnosedants sense recepta van ser superiors a les de l'any 2013. Prenent com a referència la prevalença de consum durant els darrers dotze mesos, cal esmentar, també, que és una de les prevalences de consum més elevades registrades durant el període 2005-2015, exceptuant les dels anys 2007 i 2009.

Taula 20. Evolució de les prevalences de consum d'hipnosedants sense recepta (%). Catalunya, 2005-2015

	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Alguna vegada	**	**	**	1,7	3,0	3,1
En els darrers 12 mesos	1,7	2,0	2,5	1,0	0,9	1,9
En els darrers 30 dies	**	**	**	0,5	0,3	0,6

** A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 2005-2015, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 2005-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.8. Al·lucinògens

Al qüestionari es feia referència als al·lucinògens, incloent sota aquesta denominació els al·lucinògens pròpiament dits, com ara l'LSD, l'àcid, els *tripis*, els bolets màgics, i també la ketamina, l'*special-K*, el Ketolar i l'Imalgene.

L'any 2015, un 5,1% de la població de 15 a 64 anys havia pres al·lucinògens alguna vegada a la vida; un 1,0% n'havia consumit l'últim any i un 0,5%, l'últim mes previ a l'enquesta.

La mitjana d'edat d'inici del consum d'al·lucinògens va ser de 19,8 anys (19,8 anys en homes i 19,9 anys en dones).

A la taula 21 es mostren les prevalences de consum d'al·lucinògens per grups d'edat i sexe.

En analitzar el consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida, s'observa que va ser més freqüent entre els homes i entre els joves de 15 a 29 anys. Les prevalences més elevades de consum es van observar en homes de 15 a 29 anys (taula 21).

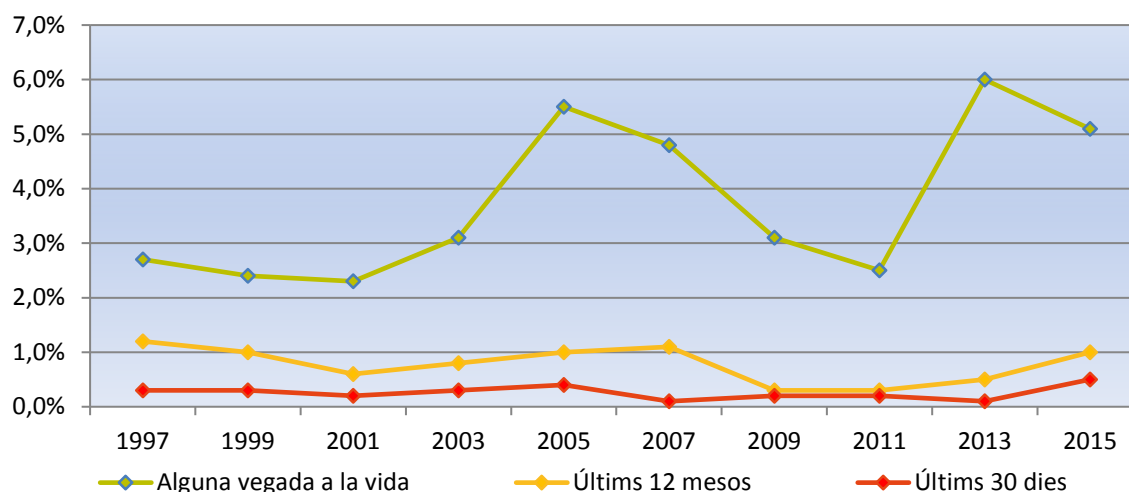
Taula 21. Prevalença de consum d'al·lucinògens per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	7,9	3,7	5,8	7,7	1,9	4,8	7,8	2,3	5,1
En els darrers 12 mesos	3,1	2,5	2,8	0,7	0,2	0,5	1,3	0,7	1,0
En els darrers 30 dies	1,7	0,7	1,2	0,6	0,1	0,3	0,8	0,2	0,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

L'any 2015, la prevalença de consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida va ser inferior a la de l'any 2013, mentre que les prevalències de consum d'aquestes substàncies durant els darrers dotze mesos i durant els darrers trenta dies van ser superiors. D'aquesta manera, es va trencar la tendència ascendent del consum experimental (alguna vegada a la vida) d'aquestes substàncies que es va produir l'any 2013, tot i que va desaparèixer la notable disminució del seu consum durant els darrers dotze mesos que s'havia produït l'any 2009, i es va situar al nivell dels anys 2005-2007. El consum d'al·lucinògens durant els darrers trenta dies es va mantenir bastant estable des de l'any 1997, malgrat que l'any 2015 va assolir els valors més elevats del període 1997-2015 (figura 7).

Figura 7. Evolució de la prevalença de consum d'al·lucinògens en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.9. Heroïna i inhalants

Al qüestionari es feia referència a l'heroïna, incloent-hi també altres denominacions com «cavall» i «jaco» i, pel que fa als inhalants, sota aquesta denominació es van incloure les coles, les pegues, els dissolvents, els *poppers*, els nitrats i la gasolina.

En la població de 15 a 64 anys, les prevalències de consum alguna vegada a la vida d'heroïna i d'inhalants van ser més baixes que les de les substàncies esmentades anteriorment, i es van assolir xifres d'un 0,5% per a les dues drogues. D'altra banda, les prevalències de consum durant l'últim any van ser del 0,0% per a l'heroïna i del 0,1% per als

inhalants. No obstant això, cal tenir en compte que les enquestes poblacionals tenen força limitacions per estimar la prevalença i les tendències de consum d'aquestes substàncies, per la dificultat d'incloure-hi els consumidors més problemàtics.

Les taules 22 i 23 mostren les prevalences de consum d'heroïna i d'inhalants per grups d'edat i sexe.

Taula 22. Prevalença de consum d'heroïna per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	0,0	0,0	0,0	0,8	0,5	0,7	0,6	0,4	0,5
En els darrers 12 mesos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
En els darrers 30 dies	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Taula 23. Prevalença de consum d'inhalants per grups d'edat i sexe (%). Catalunya, 2015

	15-29 anys			30-64 anys			15-64 anys		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alguna vegada	0,2	0,0	0,1	0,6	0,5	0,6	0,6	0,4	0,5
En els darrers 12 mesos	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
En els darrers 30 dies	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

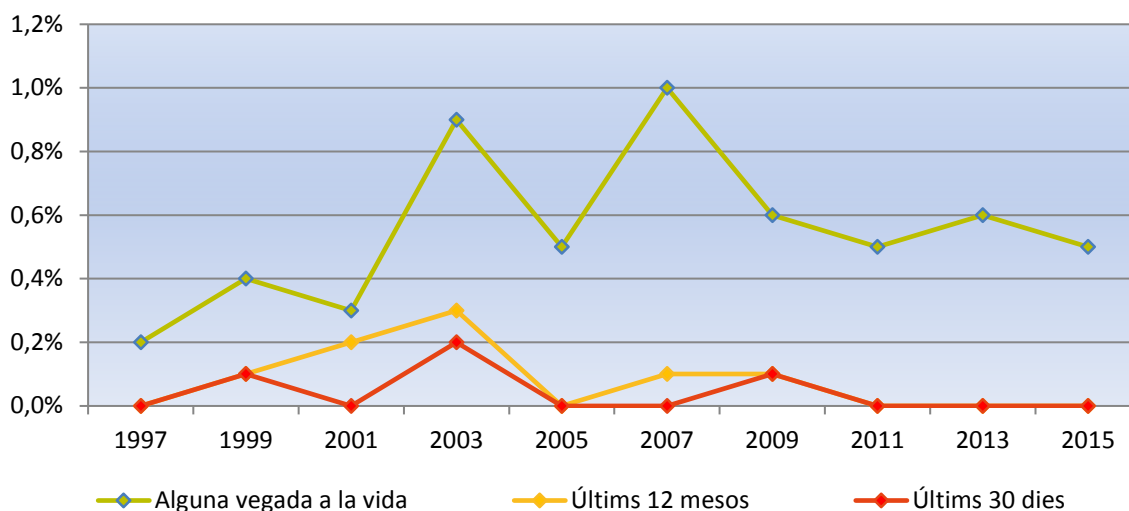
Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

La mitjana d'edat d'inici del consum d'heroïna va ser de 21,3 anys (23,0 anys en homes i 18,8 anys en dones), i la del consum d'inhalants, de 19,4 anys (16,9 anys en homes i 22,8 anys en dones).

Pel que fa a les tendències del consum, en el cas de l'heroïna es va apreciar una tendència a l'augment de l'experimentació (consum alguna vegada a la vida) amb aquesta substància els anys 2003 i 2007, que, de la mateixa manera que va succeir el 2005, es va tornar a trencar l'any 2009. L'any 2011, la tendència a la disminució del consum experimental d'heroïna es va mantenir i, fins i tot, va ser lleugerament més baixa que la de l'any 2009. L'any 2013 i 2015, el consum experimental d'aquesta substància es va mantenir estable

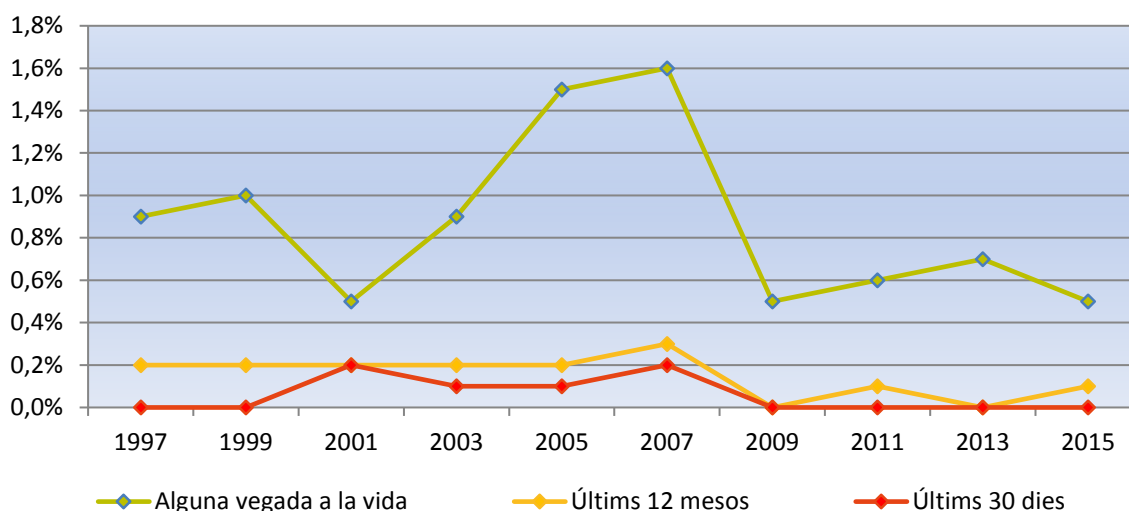
respecte de l'any 2011 (figura 8). En el cas dels inhalants, durant el període 2001-2007 es va observar una tendència progressiva a l'augment del consum experimental (alguna vegada a la vida), que es va interrompre l'any 2009. El 2011, el 2013 i el 2015, el consum experimental d'inhalants es va mantenir bastant estable respecte de l'any 2009 (figura 9).

Figura 8. Evolució de la prevalença de consum d'heroïna en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Figura 9. Evolució de la prevalença de consum d'inhalants en la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 1997-2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997-2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.6.10. Noves substàncies psicoactives (drogues emergents)

En aquesta enquesta es va introduir una pregunta que avaluava el consum de les noves substàncies psicoactives en general. En el qüestionari es feia referència a aquestes com a *noves substàncies que imiten l'efecte de drogues il·legals (cànnabis, cocaïna, èxtasi...)* i que es poden presentar com a *herbes, pastilles, pols, líquids, encens, etc.*

La prevalença de consum d'aquestes substàncies alguna vegada a la vida va ser del 4,7% (6,8% en homes i 2,6% en dones), en els darrers dotze mesos de l'1,7% (2,5% en homes i 1,0% en dones) i durant els darrers trenta dies del 0,9% (1,5% en homes i 0,2% en dones). Un 77,5% de la població de 15 a 64 anys no n'havia sentit a parlar mai.

La prevalença de consum alguna vegada a la vida més elevada es va produir entre els homes de 15 a 29 anys (9,0%).

Posteriorment, i amb més concreció, les substàncies que es van analitzar van ser les següents: ketamina, GHB (èxtasi líquid), *spice*, mefedrona, metamfetamina, bolets al·lucinògens (bolets màgics), sàlvia i esteroides anabolitzants.

En prendre com a referència el consum experimental (alguna vegada a la vida), es va observar que les substàncies més consumides van ser sobretot els bolets al·lucinògens (2,5%) i, a més distància, la metamfetamina (1,0%), la ketamina (0,9%) i la sàlvia (0,8%).

A la taula 24 es mostren les prevalences de consum d'aquestes substàncies.

Taula 24. Prevalences de consum de drogues emergents entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 2015

	Prevalença de consum alguna vegada a la vida	Prevalença de consum en l'últim any	Prevalença de consum en l'últim mes
Ketamina	0,9	0,1	0,0
GHB (èxtasi líquid)	0,5	0,1	0,0
Spice	0,4	0,2	0,0
Mefedrona	0,2	0,1	0,0
Metamfetamina	1,0	0,3	0,1
Bolets al·lucinògens	2,5	0,7	0,3
Sàlvia	0,8	0,2	0,1
Esteroides anabolitzants	0,3	0,0	0,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.7. Injecció de drogues il·legals

Cal dir que les enquestes com la que s'analitza en aquest informe no són un mètode gaire adequat per estimar l'extensió del fenomen de la injecció de drogues il·legals. Els resultats d'aquesta enquesta van indicar que el 2015, un 0,8% de la població catalana de 15 a 64 anys s'havia injectat alguna vegada a la vida heroïna, cocaïna o altres drogues il·legals. La prevalença d'injectors durant els darrers dotze mesos va ser del 0,0%.

4.8. Policonsum de drogues

El policonsum de drogues (legals i il·legals) va ser freqüent entre la població que va consumir substàncies psicoactives a Catalunya.

En analitzar el nombre de substàncies psicoactives que va consumir la població de 15 a 64 anys durant l'últim any i durant l'últim mes, es va observar que en els darrers dotze mesos un 41,7% va consumir una sola substància i, en els darrers trenta dies, aquest percentatge va ser d'un 39,6%. Pel que fa al policonsum, durant l'últim any, un 39,9% de la població va prendre dues substàncies psicoactives o més i, durant el darrer mes, aquest percentatge es va reduir a un 31,6%. Cal destacar que durant l'últim any un 18,3% de la població de 15 a 64 anys no va prendre cap substància i, durant l'últim mes, aquest percentatge va ser d'un 28,8% (taula 25). El percentatge de dones que no va consumir cap substància va ser superior al dels homes (14,5% en homes i 22,1% en dones durant l'últim any, i 20,8% en homes i 36,8% en dones durant l'últim mes).

Taula 25. Nombre de substàncies psicoactives consumides durant l'últim any i durant l'últim mes entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 2015

	Últim any	Últim mes
Cap substància	18,3	28,8
Una substància	41,7	39,6
Dues substàncies	27,6	24,2
Tres substàncies	9,5	6,4
Quatre substàncies	1,8	0,5
Cinc substàncies o més	1,0	0,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

Finalment, l'estudi del consum encreuat de les diferents substàncies durant l'últim any va oferir informació específica de les prevalències amb què els consumidors d'una substància psicoactiva consumeixen la resta de substàncies en aquest període, la qual cosa pot facilitar l'anàlisi de l'associació de diferents grups de drogues a cada tipus de consumidor (taula 26).

A la taula 26 es mostra quin percentatge de la població de 15 a 64 anys que va consumir una determinada droga en els últims dotze mesos va consumir també altres drogues en el mateix període. Com a exemple podem esmentar les dades següents:

- El 88,1% dels que van consumir tabac en els últims dotze mesos van consumir també alcohol en el mateix període i un 24,2% cànnabis.
- El 78,1% dels consumidors anuals de cànnabis van consumir tabac en el mateix període; el 93,3%, alcohol i un 17,9%, cocaïna.
- Entre els que van consumir èxtasi l'últim any, un 65,9% van prendre també cocaïna; un 34,2%, amfetamines i un 51,0%, al·lucinògens.
- Pel que fa als consumidors anuals de cocaïna, un 19,2% van consumir també èxtasi; un 12,3%, amfetamines i un 20,8%, al·lucinògens.

L'alcohol va ser present en la major part dels policonsumidors (valors iguals o superiors al 80,0% en totes les substàncies considerades, excepte en el cas de l'heroïna i dels inhalants, que van presentar prevalències de consum durant el darrer any del 0,0%, i del 0,1%, respectivament).

Taula 26. Prevalença de consum de diverses substàncies psicoactives en els últims dotze mesos entre la població de 15 a 64 anys que van consumir en el mateix període cada una de les drogues considerades a la capçalera de cada columna (percentatges). Catalunya, 2015

	Tabac	Alcohol	Hipnosedants amb recepta o sense	Cànnabis	Èxtasi	Al·lucinògens	Amfetamines o <i>speed</i>	Cocaïna (base o en pols)	Heroïna	Inhalants
Tabac	100,0	88,1	13,5	24,2	1,0	1,7	0,9	5,4	0,0	0,0
Alcohol	42,1	100,0	11,6	13,7	0,9	1,2	0,8	3,4	0,0	0,0
Hipnosedants amb recepta o sense	44,1	80,0	100,0	10,6	1,1	1,2	0,7	3,7	0,0	0,0
Cànnabis	78,1	93,3	10,4	100,0	5,5	7,1	4,0	17,9	0,0	0,0
Èxtasi	45,9	88,4	15,6	79,8	100,0	51,0	34,2	65,9	0,0	0,0
Al·lucinògens	58,2	90,8	12,9	76,7	40,2	100,0	36,8	54,7	0,0	0,0
Amfetamines o <i>speed</i>	53,1	100,0	11,8	73,0	42,9	58,7	100,0	53,2	0,0	0,0
Cocaïna (base o en pols)	75,4	98,7	15,5	74,7	19,2	20,8	12,3	100,0	0,0	1,0
Heroïna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inhalants	0,0	40,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,7	0,0	100,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.9. Risc percebut davant de diferents conductes de consum

La percepció de risc davant de diferents conductes de consum de drogues podria relacionar-se amb la resistència de la població a desenvolupar aquesta conducta actualment o en el futur. Com més percepció de risc hi ha enfront d'una determinada conducta de consum, en general, menys probabilitat hi ha de desenvolupar-la, i viceversa.

A la taula 27 es mostra el percentatge de la població de 15 a 64 anys que considera que una conducta determinada de consum de drogues pot causar molts o bastants problemes.

L'any 2015, les conductes que les persones entrevistades van considerar més perilloses (més del 89% de la població de 15 a 64 anys pensava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum esporàdic d'heroïna (una vegada al mes o menys freqüentment), consumir cinc o sis canyes o copes d'alcohol cada dia, el consum esporàdic de cocaïna, d'al·lucinògens, d'amfetamines/*speed*, de GHB (èxtasi líquid) i d'èxtasi, fumar un paquet de tabac diari, el consum diari o gairebé diari d'hipnosedants i el consum esporàdic de bolets al·lucinògens i de ketamina. Les conductes que es van percebre com a menys perilloses (menys del 75% de la població de 15 a 64 anys considerava que podien causar bastants o molts problemes) van ser el consum de cinc o sis copes o canyes d'alcohol el cap de setmana, el consum esporàdic d'hipnosedants, el consum esporàdic o habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cànnabis i el consum d'hipnosedants d'una a tres vegades per setmana. Persisteix la consideració que el consum de tabac (un paquet de tabac diari) és més perillós que el consum de cànnabis (taula 27).

Taula 27. Risc percebut davant de diverses conductes de consum de drogues entre la població de 15 a 64 anys (percentatge de persones que consideren que aquesta conducta pot causar bastants o molts problemes) (%). Catalunya 2013-2015

Conductes de consum de drogues	Any 2013	Any 2015	Diferència 2015-2013
Fumar un paquet de tabac diari	88,2	90,2	+2,0
Prendre cinc o sis canyes o copes el cap de setmana	46,0	54,8	+8,8
Consumir cinc o sis canyes o copes cada dia	91,1	94,1	+3,0
Consumir cànnabis habitualment ¹	77,6	75,2	-2,4
Consumir cànnabis esporàdicament ²	53,2	69,2	+16,0
Consumir èxtasi esporàdicament ²	92,7	90,2	-2,5
Consumir cocaïna esporàdicament ²	91,6	92,0	+0,4
Consumir heroïna esporàdicament ²	95,0	94,3	-0,7
Consumir al·lucinògens esporàdicament ²	87,1	91,8	+4,7
Consumir hipnosedants esporàdicament ²	55,5	58,6	+3,1
Consumir hipnosedants d'una a tres vegades per setmana	—	75,4	—
Consumir hipnosedants diàriament o gairebé diàriament	—	85,7	—
Consumir GHB (èxtasi líquid) esporàdicament ²	91,5	90,6	-0,9
Consumir amfetamines/ <i>speed</i> esporàdicament ²	91,2	90,8	-0,4
Consumir bolets al·lucinògens esporàdicament ²	87,3	89,9	+2,6
Consumir ketamina esporàdicament ²	89,7	89,6	-0,1

¹ Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

² Esporàdicament: una vegada al mes o menys freqüentment.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 2013 i 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

En comparar els anys 2013 i 2015, s'observa que els augments més importants de la percepció de risc es van produir davant del consum esporàdic de cànnabis (+16,0 punts percentuals), del fet de prendre cinc o sis canyes o copes d'alcohol el cap de setmana (+8,8 punts percentuals) i del consum esporàdic d'al·lucinògens (+4,7 punts percentuals). Contràriament, les conductes que van experimentar una disminució més destacable del risc percebut van ser el consum esporàdic d'èxtasi i l'habitual de cànnabis (-2,5 i -2,4 punts, respectivament). La resta de conductes van presentar uns augments o unes disminucions de la percepció de risc menys importants o es van mostrar estables en relació amb l'any 2013 (taula 27).

4.10. Disponibilitat percebuda de diverses drogues

L'any 2015, entre el 17,4% i el 56,3% de la població de 15 a 64 anys va considerar que era molt fàcil o relativament fàcil aconseguir diverses drogues en un termini de 24 hores (taula 28). El cànnabis va ser la substància que es pensava que era més fàcil d'aconseguir (56,3%). Entre els anys 2013 i 2015 es va produir una disminució de la disponibilitat percebuda de la cocaïna, l'èxtasi, els al·lucinògens, el cànnabis, el GHB, la ketamina i l'heroïna. La reducció més important va correspondre a la cocaïna (-9,6 punts percentuals). En relació amb les amfetamines/*speed* i els bolets al·lucinògens es va produir un augment molt lleuger de la disponibilitat percebuda (taula 28).

En aquesta enquesta també es va analitzar la dificultat d'obtenir hipnosedants a través d'una recepta i sense tenir recepta: un 39,9% de la població va considerar que era fàcil o molt fàcil obtenir hipnosedants amb recepta i un 24,2% hipnosedants sense recepta (taula 28).

Taula 28. Disponibilitat percebuda de diverses drogues entre la població de 15 a 64 anys (%). Catalunya, 2013-2015

És relativament fàcil o molt fàcil obtenir aquesta droga en un termini de 24 hores	Any 2013	Any 2015	Diferència 2015-2013
Cànnabis (haixix / marihuana)	58,0	56,3	-1,7
Èxtasi / drogues de síntesi	25,1	22,6	-2,5
Cocaïna	42,4	32,8	-9,6
Heroïna	22,7	22,6	-0,1
Al·lucinògens (LSD, àcids, <i>tripi</i>)	26,1	23,6	-2,5
GHB (èxtasi líquid)	20,7	19,0	-1,7
Amfetamines / <i>speed</i>	22,1	22,7	+0,6
Bolets al·lucinògens	17,7	18,5	+0,8
Ketamina	18,6	17,4	-1,2
Hipnosedants a través d'una recepta	—	39,9	—
Hipnosedants sense tenir recepta	—	24,2	—

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 2013 i 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.11. Visibilitat d'alguns fenòmens relacionats amb el consum i l'oferta de drogues

L'any 2015, un 41,0% de la població de 15 a 64 anys va considerar molt important el problema de les drogues il·legals al lloc on vivien.

Pel que fa a la visibilitat de situacions relacionades amb el consum problemàtic de drogues il·legals amb què la població es va trobar més freqüentment al lloc on viu, es van esmentar sobretot les que es referien a la presència de venedors de drogues i a la de persones que esnifen drogues (un 6,1% i un 5,5%, respectivament, de la població de 15 a 64 anys es va trobar freqüentment o molt freqüentment amb aquestes situacions). Entre els anys 1997 i 2015 va disminuir la visibilitat totes les situacions estudiades. Cal remarcar, també, la important disminució del percentatge de persones que es van trobar xeringues llençades a terra (taula 29).

D'altra banda, en l'enquesta del 2015 es van introduir tres preguntes sobre la visibilitat de les persones que fumen porros, de les que fan *botellón* i de les persones borratxes, els percentatges de les quals van ser molt superiors al de la visibilitat de les situacions esmentades anteriorment (44,4%, 24,7% i 25,2%, respectivament) (taula 29).

Taula 29. Visibilitat a l'entorn proper d'algunes situacions relacionades amb el consum de drogues (percentatge de població que es va trobar freqüentment o molt freqüentment cada situació al lloc on viu) (%). Catalunya, 1997 i 2015

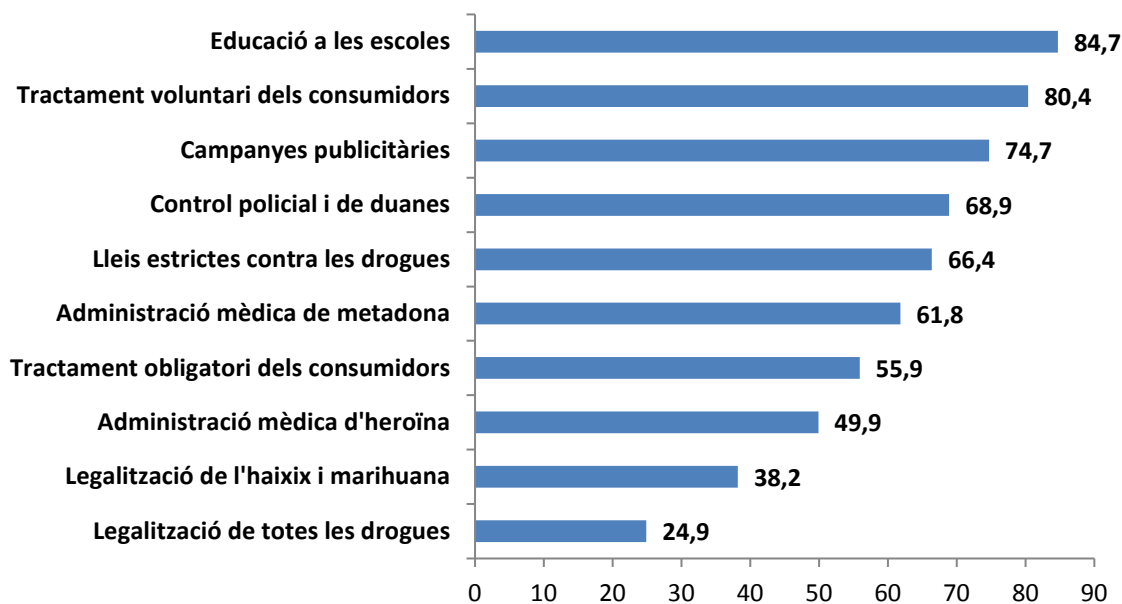
Percentatge de la població que es va trobar freqüentment o molt freqüentment al lloc on viu	Any 1997	Any 2015	Diferència 2015-1997
Xeringues llençades a terra	10,9	0,3	-10,6
Persones que s'injecten drogues	6,2	0,4	-5,8
Persones que inhalen o aspiren drogues en paper d'alumini	4,0	0,9	-3,1
Persones drogades estirades a terra	6,9	0,9	-6,0
Venedors de drogues	6,2	6,1	-0,1
Persones que esnifen drogues	—	5,5	—
Persones que fumen porros	—	44,4	—
Persones que fan <i>botellón</i>	—	24,7	—
Persones borratxes	—	25,2	—

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES dels anys 1997 i 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

4.12. Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals

L'any 2015, com en anys anteriors, la població de 15 a 64 anys va considerar que l'educació sobre les drogues a les escoles era la mesura més important per resoldre el problema de les drogues il·legals. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors perquè abandonin les drogues, les campanyes de publicitat que expliquin els riscos de les drogues, el control policial i de les duanes, les lleis estrictes contra les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització de l'haixix i de la marihuana o de totes les drogues (figura 10).

Figura 10. Valoració entre la població de 15 a 64 anys de diverses accions per resoldre el problema de les drogues il·legals (percentatge que considera molt important cada acció) (%). Catalunya, 2015

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'EDADES de l'any 2015. Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies. DGPNSD.

5. Conclusions

En les prevalences de consum alguna vegada a la vida, durant els darrers dotze mesos i durant els darrers trenta dies previs a l'enquesta, l'alcohol i el tabac van ser les substàncies més consumides, seguides del cànnabis, dels hipnosedants i, a més distància, de la cocaïna en pols.

En general, es va observar una disminució o una estabilització de les prevalences de consum (alguna vegada a la vida, durant els dotze mesos previs i durant els trenta dies previs a l'enquesta) de totes les substàncies respecte de l'any 2013.

En considerar el consum diari durant el darrer mes, l'any 2015, en relació amb l'any 2013, es va constatar una disminució del consum de tabac, d'alcohol i d'hipnosedants. El consum diari de cànnabis es va mantenir estable. El consum diari de cocaïna (en pols o en forma de base) va ser del 0,1% (0,0% l'any 2013).

El consum de drogues va ser, en general, més gran entre els homes, excepte en el cas dels hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), el consum dels quals va ser molt més freqüent en les dones.

Els consumidors de substàncies psicoactives durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies previs a l'enquesta, en general, van ser predominantment joves de 15 a 29 anys, excepte en el cas del tabac i de l'alcohol, les prevalences dels quals van ser molt similars, i en el cas dels hipnosedants, el consum dels quals va ser més freqüent entre la població de 30 a 64 anys. Pel que fa al consum diari d'alcohol durant els darrers trenta dies, cal destacar que va ser molt més freqüent en aquest grup d'edat (30-64 anys), com també el d'hipnosedants (amb recepta o sense).

Igual que en anys anteriors, l'any 2015 les drogues que es van consumir a una edat més primerenca van ser les que tenen un comerç legal, com el tabac i l'alcohol. Els hipnosedants, en canvi, van ser les substàncies que es van començar a consumir més tard.

L'any 2015, les prevalences de consum de tabac alguna vegada a la vida, durant l'últim any, durant els darrers trenta dies i diàriament (durant el darrer mes) prèvies a l'enquesta van ser inferiors a les de l'any 2013. Torna, d'aquesta manera, la tendència a la disminució progressiva del consum de tabac que s'observava des de l'any 2003 per a les prevalences de consum durant els darrers dotze mesos, durant els últims trenta dies i diàriament durant

el darrer mes, que es va trencar el 2013, tot i que el 2011 el consum diari va augmentar. El consum experimental (alguna vegada a la vida) de tabac va disminuir bastant, i es va tornar a prevalences similars a les de l'any 2003.

Un 6,4% de la població de 15 a 64 anys va consumir cigarretes electròniques alguna vegada a la vida. La prevalença més elevada de consum es va observar entre els homes de 15 a 29 anys (10,9%).

Totes les prevalences de consum d'alcohol van disminuir en comparació de les de l'any 2013. D'aquesta manera, es va recuperar la tendència decreixent del consum d'alcohol que es va produir durant els períodes 2005-2007 i 2009-2011. El percentatge de borratxeres durant els darrers dotze mesos i durant els darrers trenta dies també va disminuir. En canvi, el consum episòdic intensiu d'alcohol (*Binge drinking*)³ va augmentar respecte de l'any 2013.

En aquesta enquesta es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CAST (Cannabis Abuse Screening Test). El CAST és un instrument dissenyat per detectar consumidors problemàtics de cànnabis. Entre el total de la població de 15 a 64 anys el consum problemàtic va ser del 2,0% (3,1% en homes i 0,9% en dones). Els resultats també van permetre estimar que entre la població de 15 a 64 anys que havia consumit cànnabis durant els darrers dotze mesos (11,1%), un 20,0% (23,0% homes i 14,0% dones) presentava aquest tipus de consum.

L'any 2015, totes les prevalences de consum de cànnabis van ser inferiors a les de l'any 2013, exceptuant la del consum diari, que es va mantenir estable. D'aquesta manera, sembla que es recupera la tendència descendent del consum d'aquesta substància que s'observava des de l'any 2005, sobretot pel que fa als darrers dotze mesos i als darrers trenta dies, i que es va trencar l'any 2013.

Gairebé tots els consumidors de cocaïna van prendre aquesta droga en forma de pols. El consum de cocaïna en forma de base va ser molt baix. L'any 2015, totes les prevalences de consum de cocaïna en pols van ser inferiors a les de l'any 2013, exceptuant la del consum

³ Consum episòdic intensiu d'alcohol (*Binge drinking*): ingesta en el darrer mes de cinc begudes alcohòliques o més en el cas dels homes i de quatre begudes alcohòliques o més en el cas de les dones en la mateixa ocasió (s'entén per *consumir en la mateixa ocasió* prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores).

diari (0,0% l'any 2013 i 0,1% el 2015), amb la qual cosa es va recuperar la tendència decreixent del seu consum, que es va trencar l'any 2013, i que s'observava des de l'any 2007, especialment pel que fa al consum durant el darrer any i durant els darrers trenta dies. Cal destacar que el 2015, el consum experimental (alguna vegada a la vida) de cocaïna en pols va disminuir d'una manera destacable respecte de l'any 2013.

Caldrà veure si els canvis de tendència esmentats anteriorment es confirmen en les properes enquestes.

En aquesta enquesta es va avaluar el consum problemàtic d'hipnosedants basant-se en criteris diagnòstics del DSM-V. Entre el total de la població de 15 a 64 anys el consum problemàtic va ser del 2,2% (1,8% en homes i 2,6% en dones).

L'any 2015, en relació amb el 2013, van disminuir les prevalences de consum d'hipnosedants (amb recepta o sense) alguna vegada a la vida i de consum diari durant els darrers trenta dies. El consum durant el darrer any va augmentar molt lleugerament i el de l'últim mes es va mantenir estable. Cal destacar, també, que continuen sent unes de les prevalences més elevades de consum registrades des de l'any 2005.

Les prevalences de consum d'hipnosedants sense recepta van ser superiors a les de l'any 2013. Prenent com a referència la prevalença de consum durant els darrers dotze mesos, cal esmentar, també, que són de les prevalences de consum més elevades registrades durant el període 2005-2015, exceptuant les dels anys 2007 i 2009.

El consum d'èxtasi i drogues de disseny, al·lucinògens, amfetamines/*speed*, inhalants i heroïna va presentar prevalences de consum més baixes que les drogues esmentades anteriorment, especialment pel que fa als darrers dotze mesos i als últims trenta dies. En general, van disminuir, amb algunes excepcions, o es van mantenir bastant estables en comparació de les de l'any 2013.

En aquesta enquesta es va introduir una pregunta que avaluava el consum de les noves substàncies psicoactives en general. En el qüestionari s'hi feia referència com a «noves substàncies que imiten l'efecte de drogues il·legals (cànnabis, cocaïna, èxtasi...) i que es poden presentar com a herbes, pastilles, pols, líquids, encens, etc.». La prevalença de consum d'aquestes substàncies alguna vegada a la vida va ser del 4,7%; en els darrers dotze mesos, de l'1,7% i, durant els darrers trenta dies, del 0,9%. Un 77,5% de la població de 15 a 64 anys no n'havia sentit a parlar mai. Posteriorment, i amb més concreció, les substàncies que es van analitzar van ser les següents: ketamina, GHB (èxtasi líquid), *spice*, mefedrona, metamfetamina, bolets al·lucinògens (bolets màgics), sàlvia i esteroides anabolitzants. En prendre com a referència el consum alguna vegada a la vida, es va

observar que les substàncies més consumides van ser sobretot els bolets al·lucinògens (2,5%) i, a més distància, la metamfetamina (1,0%), la ketamina (0,9%) i la sàlvia (0,8%).

El policonsum de drogues (legals i il·legals) va ser freqüent entre la població que va consumir substàncies psicoactives a Catalunya. Durant l'últim any, un 39,9% de la població va prendre dues o més substàncies psicoactives i, durant el darrer mes, aquest percentatge va ser d'un 31,6%. Es va observar que l'alcohol va ser present en la major part dels policonsums.

Pel que fa a la percepció de risc, les conductes considerades més perilloses (més del 89% de la població de 15 a 64 anys pensava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum esporàdic d'heroïna (una vegada al mes o menys freqüentment), el fet de consumir cinc o sis canyes o copes d'alcohol cada dia, el consum esporàdic de cocaïna, d'al·lucinògens, d'amfetamines/*speed*, de GHB (èxtasi líquid) i d'èxtasi, el fet de fumar un paquet de tabac diari, el consum diari o gairebé diari d'hipnosedants i el consum esporàdic de bolets al·lucinògens i de ketamina. Les conductes que es van percebre com a menys perilloses (menys del 75% de la població de 15 a 64 anys considerava que podien causar bastants o molts problemes) van ser el consum de cinc o sis copes o canyes d'alcohol el cap de setmana, el consum esporàdic d'hipnosedants, el consum esporàdic o habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cànnabis i el consum d'hipnosedants d'una a tres vegades per setmana.

Persisteix la consideració que el consum de tabac (un paquet de tabac diari) és més perillós que el consum de cànnabis. En comparar els anys 2013 i 2015, els augments més importants de la percepció de risc es van produir davant del consum esporàdic de cànnabis, de cinc o sis canyes o copes d'alcohol el cap de setmana i del consum esporàdic d'al·lucinògens. Contràriament, les conductes que van experimentar una disminució més destacable del risc percebut van ser el consum esporàdic d'èxtasi i l'habitual de cànnabis. La resta de conductes van presentar uns augments o unes disminucions de la percepció de risc menys importants o es van mostrar estables en relació amb l'any 2013.

Entre el 17,4% i el 56,3% de la població de 15 a 64 anys va considerar que era molt fàcil o relativament fàcil aconseguir diverses drogues en un termini de 24 hores. El cànnabis va ser la substància que es pensava que era més fàcil d'aconseguir (56,3%). Entre els anys 2013 i 2015 es va produir una disminució de la disponibilitat percebuda de la cocaïna, l'èxtasi, els al·lucinògens, el cànnabis, el GHB, la ketamina i l'heroïna. La reducció més important va correspondre a la cocaïna. En relació amb les amfetamines/*speed* i els bolets al·lucinògens, es va produir un augment molt lleuger de la disponibilitat percebuda. En aquesta enquesta també es va analitzar la dificultat d'obtenir hipnosedants amb recepta i sense: un 39,9% de

la població va considerar que era fàcil o molt fàcil obtenir hipnosedants amb recepta i un 24,2% hipnosedants sense recepta.

L'any 2015, un 41,0% de la població de 15 a 64 anys va considerar molt important el problema de les drogues il·legals al lloc on vivien.

Pel que fa a la visibilitat de situacions relacionades amb el consum problemàtic de drogues il·legals amb què la població es va trobar més freqüentment al lloc on viu, es van esmentar sobretot les que es referien a la presència de venedors de drogues (6,1%) i a la de persones que esnifen drogues (5,5%). Entre els anys 1997 i 2015 va disminuir la visibilitat de totes les situacions estudiades. Cal remarcar, també, la important disminució del percentatge de persones que es van trobar xeringues llençades a terra. D'altra banda, en l'enquesta del 2015 es van introduir tres preguntes sobre la visibilitat de les persones que fumen porros, de les que fan *botellón* i de les persones borratxes, els percentatges de les quals van ser molt superiors al de la visibilitat de les situacions esmentades anteriorment (44,4%, 24,7% i 25,2%, respectivament).

L'acció més valorada per la població per fer front al problema de les drogues il·legals va ser l'educació sobre les drogues a les escoles. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors perquè abandonin les drogues, les campanyes de publicitat que expliquin els riscos de les drogues, el control policial i de les duanes, les lleis estrictes contra les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització de l'haixix i de la marihuana o de totes les drogues.